

NARAŠČANJE MRŽNJE PROTI TUJERODCEM

Podcenjevalci sile fašizma so se pogubno zmotili

VLADA V KREMLINU ZELO ZASKRBLJENA. — OBE DEMOKRATIČNI KAPITALISTIČNI VELESILI V EVROPI V RESNI NEVARNOSTI. — AMERISKI "PACIFISTI" PRESENEČENI

Nauk sedanje vojne v Evropi je, da so z njo vsi, razen fašisti, napačno špekulirali. Hitler je ne bi podvezel, ako ne bi bil resnično prepričan v svojo zmago. To seveda ne pomeni, da bo on koncem konca res triumfal, a dočej mu je šlo po sreči vse od prvega dne njegove vlade in vseh devet mesecev njegove sedanje vojne.

Cudna vloga Moskve
Komunisti, ki so včasih trdili, da je Hitler navaden blaznež, so končno izpredvideli, da so v flintanju z njim morda vendarle ne bi ukanjeni. Od kraja so mislili, da so njega potegnili. Toda odprli so mu zavornice in jih je porabil vse drugače kakor pa si je predstavljali Stalin. Mišl si je: Naj se Nemčija raže uniči v vojni z Anglijo in Francijo, kakor pa da bi se Sovjetska Unija izčrpala v nji. Ko se evropske kapitalistične demokracije in fašistične sile združbe druga drugo, pa nastopi Rusija in proglasi pogorišča za svojo novo lastnino.

Napačno špekuliranje
Vlada v Kremlinu, oziroma njen vodja, ki je odgovoren za pakt s Hitlerjem in v veliki meri za sedanji pogubni položaj v Evropi, je spoznala, da se Nemčija, katera je bila prej in danes ter ostane pod Hitlerjem tudi v bodoče Sovjetski Uniji najnevarnejša, ni izčrpala, in kakor izgleda sedaj, se tudi ne bo, če ji bodo morali zavezniki pomagati kakor doslej. Niti se ni urenil Stalinov sen, da bo vojna med temi deželami trajala dolga leta, on pa bo med tem paradiral z geslom "za mir in proti imperialistični vojni" ter končno vse izčrpane dežele osvojil pod USSR.

Kakor je položaj danes, je Rusija pred Hitlerjem bolj v nevarnosti kakor pa je bila pred mesecem avgustom 1939, ko je z njim sklenila famozni, nečestni "nenapadni pakt". Kajti ni ga razumnega človeka v Evropi, ki ne bi vedel prej ko slej, da Hitlerjeva največja želja je osvojiti za tretji rajh bogato sovjetsko žitnico — Ukrajino in seči še daleč po Uralih, po ruskih oljnih poljih in si sploh podvreči ta počasni, "manjvredni" narod, kakor si je podvrge Poljake.

Hitler pripravljen
Sedanja vojna v Evropi je lahko tudi slepeu priča, da se je Hitler nanjo pripravil in jo izvažal. Ako v nji propade, bo ču-

dež v tem, ker pacifistični elementi Anglije in Francije vojne niso vzeli resno nego so si predstavljali, da se bo Hitlerjevo državo enostavno izstradalo in potem bo spet mir in nastala bo prerojena liga narodov. Toda v svoje začudenje uvidevajo, da gre država za državo po nacijskem žrelu.

V priznanje fašistom v Nemčiji, Italiji in drugod je, da so realisti v gospodarstvu, v vojni in v svoji politiki barbarizma. Sanjače v liberalnih, v delavskih in drugih pacifističnih vrstah pa spretno izrabljajo, da jim nenamena služijo za peto kolono.

Upravičen posmeh
Ni čudno, da se fašistični glavari v Berlinu in v Rimu in po mačem v Madru rogado demokraciji, liberalizmu, smešijo svet in uganjajo provokacije, kajti dosegli so položaj, v katerem so prepričani, da jim je v njemu zmaga neizbežna.

"GROZOVITO" STRELIVO SE NI OBNESLO

Kemik Lester Barlow je pisaril vojnemu departamentu zvezne vlade, da je iznael "grovito strelivo", ki ga je pripravil dati v prid ameriške obrambe. V vojnem departamentu se za njegovo "iznajdbo" niso brigali, ker dobe sličnih ponudb mnogo vsak dan. Toda Lester se je nato pritožil kongresnikom. Ti so ga poslali in pridobili vojni oddelek, da eksperimentira z Lesterjevimi bombami, ki po njegovem zatrdilu porušijo vse tisoče čevljev na okrog in ugonobe vsako živo bitje. Na armadnem poskualisti v Aberdeenu, Maryland, so položili Lesterjevo tisoč funtov težko bombo, v krogu tisoč čevljev od bombe pa privezali 84 koz. Bomba je res dala od sebe silovit pok, toda kose se niso niti onesvestile. S to stvarjo je imela vlada nekaj nepotrebnih stroškov, kongresniki pa imajo skušnjo, da ni vsakdo iznajditelj, ki kaj "iznajde".

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

"Mi hočemo mir!" so vzklkali na svoji konvenciji delegati unije ACWA, pripadajoča k CIO. Ima četr milijona članov. Ne posamezniki, nego tako korekoč vsa delegacija je zahtevala mir in slovo med unijami. Predsednik Sidney Hillman, ki je v CIO podpredsednik, je v pojasnjevanju o združevalni akciji med AFL in CIO priznal, da John L. Lewis v pogajanjih za končanje bratomornega boja ni taktično postopal. Njegovo prekinjenje pogajanj je bila napaka, je izjavil. Konvencija se je soglasno izrekla za obnovitev pogajanj za sporazum. Drug udarec na Lewisa je bilo navdušenje delegacije za Roosevelta. On je sedaj odločno proti njemu in si prizadeva pridobiti na svojo stran proti Rooseveltu ves CIO.

Naturalizacijski biro v New Yorku je minule tedne zelo zaposlen. Cele vrste priseljencev potrpežljivo čaka, da pridejo na vrsto in prijaviijo namen postati državljani te dežele. Mnogi izmed prosilcev so že stari ljudje, ki so v tej deželi že do 40 let, pravi poročilo. (Čitajte poročilo o akcijah proti tujcem na prvi strani v zadnjima kolonama v tej številki.)

Predsedniški kandidat soc. stranke Norman Thomas je odločno proti brzemu nesmotrenemu oboroževanju in predlaga sestavo odgovorne komisije, ki bi preštudirala, v čem in v koliko si naj ta dežela pripravi svojo obrambno silo. Bilo bi nesmiselno potrošiti milijarde za takšno oboroževanje, ki bo čez nekaj mesecev, čez leto ali dve brez vrednosti. (Nadaljevanje na 3. strani.)

William Green je na konferenci zastopnikov unij AFL v Hartfordu, Conn., zahteval federalno akcijo proti "peti koloni" komunistov in nacijev. Navzočih je bilo tisoč delegatov iz

šestih držav. Green je napadal tudi načelnika CIO Lewisa, češ, da protežira komuniste in da nikoli ne reče ničesar proti diktatorjema Stalinu in Hitlerju.

Naturalizacijski biro v New Yorku je minule tedne zelo zaposlen. Cele vrste priseljencev potrpežljivo čaka, da pridejo na vrsto in prijaviijo namen postati državljani te dežele. Mnogi izmed prosilcev so že stari ljudje, ki so v tej deželi že do 40 let, pravi poročilo. (Čitajte poročilo o akcijah proti tujcem na prvi strani v zadnjima kolonama v tej številki.)

Aktivnosti soc. stranke

Glavna naloga kampanjskega urada soc. stranke, ki ima svoj stan v New Yorku, je priboriti socialističnim kandidatom mesto na glasovnici.

V nekaterih državah je ta naloga že izvršena, a v mnogih so težave zaradi strogih volilnih zakonov, ki stranki kakor je S. P. skoro onemogočajo volilno pravico. Glavna ovira je zahteva za preveliko število podpisov. Soc. stranka ima za tako delo vse premalo članov in si skuša v kampanji pomagati s posebnimi klubi med dijaki in drugimi, ki bi bili pripravljeni sodelovati.

S tiskano besedo je v kampanji strankin glavni agitator tednik The Call. Stane \$1 na leto. Njegov naslov je 549 Randolph St., Chicago.

Naši nadaljni delegati na XII. redni zbor

Na XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice so prijavljeni še sledeči: Anton Šular za klub št. 21 JSZ, Arma, Kans. Jacob Ambrožič (namestnik Frank Avguštin) za Konferenco JSZ in Prosvetno matice v zapadni Pennsylvaniji, John Vitez (namestnik Louis Pavlinich) za Konferenco Prosvetne matice v vzhodnem Ohiu in West Virginiji, Mary Camernik, Milwaukee, za društvo št. 192 SNP; Louis Elovor za Citalnico SDD, Collinwood. Sophie Pakiž za soc. pevski zbor Zarja, Cleveland. Math Urbas (namestnica Julia Menton) za društvo št. 114, Detroit.

Komunistična konvencija

Koncem minulega tedna se je vršila nominacijska konvencija komunistične stranke, za katero je kapitalistični tisk ustvaril veliko zanimanje. Tajnik Browder je poročal o presenetljivem napredku svoje stranke, o časopisju, ki jih ima blizu 200 v angleškem in drugih jezikih, o njenem vplivu v unijah itd. Članek s kritično analizo o nji bo v prihodnji številki.

Razprava o agendi na seji eksekutive JSZ bo nadaljevana 7. junija

Razprava o agendi našega XII. rednega zbora bo na seji odborov JSZ in Prosvetne matice nadaljevana v petek 7. junija ob 8. zvečer v Centru.

Strogi predlogi in mučne odredbe proti "tujcem"

VOJNA NAPETOST PODZIGA TENDENCO, DA NI ZAUPATI NIKOMUR, KI NI BIL ROJEN V TEJ DEZELI. — SVOBODOLJUBNI LJUDJE V BOJU ZA TOLERANTNOST

V času prejšnje svetovne vojne je nastal v Zed. državah velik val mržnje proti tujerodcem. V sedanji — dasi ta dežela ni še zapletena vanjo — so tujci, to je, priseljenci, ki še niso državljani, spet predmet, ki se ga je treba "varovati" in ga imeti strogo pod policijsko kontrolo. Toda kampanja proti "tujcem" je nesporedno naperjena tudi proti onim tujerodcem, ki so že državljani. Foreigner je v očeh milijonov Američanov "manjvreden" človek edino zato, ker ni bil rojen na tem kontinentu. V mnogih krajih je mržnja proti njim tradicionalna, posebno po zapadu in v južnih državah.

Za registriranje in odtiske prstov
Pod upravičbo, da se gre za obrambo pred "peto kolono", je senatni odsek za sodne zadeve odobril predlog, ki določa registriranje in odtisk prstov. Ceni se, da živi v tej deželi štiri milijone nedržavljanov.

Slične predloge proti njim so bile doslej poražene. Georgijski governer E. D. Rivers je za svojo državo tako naredbo že uveljavil. Pravi, da je njena dolžnost varovati se prevratnih aktivnosti. Kajpada, z naredbami proti tujcem je žig prekucstva nanje pritisnjen.

Vedno več zahtev za deportacije
Poslanci in senatorji pravijo, da dobivajo vedno več zahtev za poostreitev zakonov proti "foreignerjem" in za deportacije. Prvič v zgodovini so se člani zvezne poslanske zbornice izrekli za deportiranje ene osebe. Doslej so sprejemali naredbe za deportiranja ne glede na posameznike, a v tem slučaju je prizadet le eden, namreč Harry Bridges, ki se je doslej zahteval, da se ga pošlje nazaj v Avstralijo, uspešno upiral. Dolže ga, da je komunist, kar zanikava. Postal je

Tudi Mehika tarča
Senator Reynolds je kongresu predložil zakonski osnutek, ki določa, da sme delati v Zed. državah v kakršnem koli poslu, ali voditi trgovino in obrt samo toliko Mehičanov (nedržavljanov), kolikor je Američanov u-poslenih v Mehiki. Preostale se deportira v Mehiko. Dalje določa, da se tistih Mehičanov v tej deželi, ki so v zadnjih 12 mesecih izjavili, da žele postati državljani te dežele, ta odredba ne tiče. One izmed njih, ki bi postali breme javnosti, pa se pošlje nazaj v njihovo "prvemu papirju". To pomeni, (Nadaljevanje na 5. strani.)

Njegov osnutek glede obiskovalcev ima strožje določbe, kot so jih imele pred sedanjo vojno evropske dežele, z morebitno izjemo Rusije.

KANSAS

V nedeljo 9. junija piknik kluba št. 21 JSZ na Strletovi farmi, kamp 50. Prebitok namenjen Proletarcu in za klubove aktivnosti. Več v depisu v tej številki.

VPRAŠANJE REORGANIZACIJE J. S. Z.

FRANK ZAITZ

Glavni problem XII. rednega zbora JSZ bo ne samo, kako ohraniti naš pokret in njegove publikacije, nego tudi kako ga oteži stagnacije.

Anton Šular iz Kansasa meni, da je to z elektriko nabito vprašanje, pa se ga vsi nekoliko ogibljemo. Frank Alesh je na prošnji seji odborov JSZ in Prosvetne matice izjavil, da je ohranitev JSZ glavno, s čemer se bo morala delegacija pečati, kajti z obvarovanjem nje bomo ohranili tudi delo prošlih petintridesetih let in nadaljevali z njim. Tajnik JSZ Chas. Pogorelec pravi, da s sedanjim številom članstva naše zveze ne bo mogoče obdržati. Tudi uredniku Proletarca je vedel navezanosti našega pokreta na ozkogrudnost delo zelo oteženo.

Zadnji čas, da izvolite in prijavite delegate

Do 4. julija ni več daleč. Ali ste izvolili delegate za prihodnji zbor JSZ in Prosvetne matice vsi klubi, vsa kulturna in podporna društva, ki so včlanjena v nji?

Ne izmikajmo se odgovornosti, kajti čas je resen in naše gibanje potrebuje ljudi. Pridite gotovo. Zbor se prične 4. julija v SDD v Clevelandu. Trajal bo tri dni, v nedeljo pa bo slavje 30-letnice kluba št. 27 JSZ na farmi federacije SNP. Apeliramo na delegate, na člane odborov JSZ in Prosvetne matice ter na vse referente, da naj se potrudijo biti na zboru vse tri dni, kajti vsi omenjeni so enakopravni člani in vsi so bili izvoljeni, ali pa imenovani, da pomagajo vsak po svojih močeh, da bo to zborovanje uspešno.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

NACIJSKI "MIR"

Socialistične stranke v Evropi so za mir. Bile so za mir toliko, da so v jeseni leta 1938 pozdravile "monakovski sporazum" in z njim žrtvovala razkosanje Čehoslovaške rajše kot pa da bi se navdušile za tveganje življenj delavcev in kmetov Anglije in Francije na bojiščih.

Kmalu potem so spoznale, da se proti nacijem s pacifizmom in sporazumi ne more ničesar doseči. Izprevidelo so, da je mogoče hitlerizem uničiti le z jačjo silo, nego je njegova. Toda na vojno z njim niso bile pripravljene ne njihove dežele, ne ljudstvo in ne njihove vlade.

Pacifisti in drugi v Ameriki, ki so se norčevali iz "vojne" na zapadni fronti in iz Anglije in Francije, češ, da igrati z Nemčijo vred slepe miši, se sedaj lahko vesele, ako so pogrešali klanja.

Tragedija je grozna. Naciji trdijo, da bo na bojiščih kmalu končana.

Potem nastane mir. — Pravi nacijski "mir".

Demokracija postane le še spomin na predvojno dobo. Moderno ropanje se bo pod nacijsko komando razlezlo po vsem kontinentu. "Manjvredni" narodi bodo morali zapustiti svojo zemljo, svojo industrijo, svoja mesta in se izseliti v odkazane jim kraje, nemški vojaki, ki se vrnejo iz vojne, pa dobe njihovo imovino. Tako so storili z Židi v Nemčiji in Avstriji. S Poljaki so svoj rop opravili v par tednih. Na Češkem delajo bolj sistematično, da ni čutiti toliko boječim, toda cilj je isti in za češki narod prav tako smrtonosen.

Pod fašizmom nima posameznik nikake vrednosti in nobene pravice. Smatran je za orodje, ki se ga poljubno uporablja pri delu in za pripomoček v vojnah, kakor nemo živino. Njegovo življenje je v vsakem oziru posest režima. Pravica nima, nego samo dolžnosti.

Nacijski mir bo vplival gospodarsko in ideološko tudi na vse one dežele, ki niso bile v vojni. Ameriški KKK in druge fašistične organizacije vseh vrst bodo dvignile glavo. Demokracija bo smešna, kakor se je v Nemčiji norčeval iz nje Hitler in v Italiji Mussolini.

Nacijski mir bo tema nad svetom. Ako leže na svet, bo vzelo dolgo, predno jo bodo narodi in stanju razpršiti in si iskati iz nje pot v civilizacijo.

Jugoslavija in Sovjetska Unija

Jugoslavija se je meseca aprila obrnila na Rusijo, da bi jo ščitila pred Nemčijo in Italijo. Nedvomno Moskva ne bi rada, da se Hitler in Mussolini še bolj utrdita, toda v vojno za Jugoslavijo tudi ne bo šla. Kajti poznavači sovjetske sile so skoro soglasno mnenja, da njena armada Hitlerjevi nikakor ne bi bila še kos. Zato je Rusija tudi usmerila vsa svoja propagandna proti vojni, dočim jo je iste tedne Mussolini vodil za vojno.

Izgleda pa, da so se te tri države o Balkanu sporazumele toliko, da naj na njemu za enkrat še ostane kakor je in balkanski narodi pa zalagajo Nemčijo in Italijo s sirovinami in živili do skrajnosti svojih moči.

"Extra! Extra!"

V prejšnji evropski vojni so raznašalci časopisov vpili po ulicah velikih mest noč in dan svoj "Extra! Extra! All about..."

Enako so širili posebne izdaje listov in onih dneh na volitne dneve, ali kadar se je dogodilo kaj drugega važnega.

Radio je "extra" izdaje in vpitje onih, ki so jih ponujali po pločnikih, skoro docela odpravil. Sediš pri prejemniku in poslušaj govor iz Londona, Pariza, Berlina ali iz kakega drugega mesta. Vesti ti po radiu iz vseh krajev sveta sproti poročajo.

Samo dobrih dvajset let je minilo od prejšnje do te vojne. A vendar se je v njih na polju tehnike ogromno spremenilo. Zal, da ne še civilizaciji v korist.

Adam Coaldigger pravi:

"Velika večina ljudstva te dežele je trdno prepričana, da Hitlerja moramo ustaviti. In če bi moralna podpora (zaveznikom) imela moč ustaviti tanke in bombna letala, bi bil Hitler tepen še predno je prišel." Tako pravi Adam Coaldigger (Oscar Ameringer) v American Guardianu (izdaja z dne 31. maja). Ta njegova ugotovitev pa ne pomeni, da je on za kaj drugega kot za moralno podporo. Kajti on sklepa, da če damo poleg moralne tudi ekonomsko, bomo morali dati prej ali slej tudi ameriške fante in ves naš vojni aparat. Veseli ga le, da vojna v Evropi ne bo trajala toliko časa, da se bi mogli tu resno pripraviti in poseči vanjo. Kajti Hitlerju se mudi in po bliskovito osvaja.

Kitajska je deležna ameriških simpatij, Japonska pa ameriškega materijala za svojo municijsko industrijo.—"A. G."

ANGLIJA SEDAJ RES V NEVARNOSTI PRED INVAZIJO

Angliji sovražne armade že dolgo niso stopile na njena tla. A sedaj ji Hitler obeta zanesti svoj blitzkrieg prav na njene otoke in okupirati London. S pomočjo moderne vojne tehnike je možno, da bo svojo pretno izvršil, posebno če, ker si je z svojimi zmagami v Belgiji in v Franciji priboril orožje ob angleškem kanalu. Na gornji sliki je angleško pristaniško mesto Dover. Morska ožina med njim in tistim delom Francije, ki so ga minuli teden zasedle Hitlerjeve čete, je le kakih 30 milj. Torej je nemiko topništvo že tako blizu, da lahko strelja v Anglijo. Vse ljudstvo je mobilizirano, da pazi na paradižnike, s katerimi je Hitler v vojni v Belgiji in v Franciji dosegel že presenetljive uspehe in proti enako uspeti v invazijo v Angliji.

POMANJKANJE IN STROGOST CENZURE V JUGOSLAVIJI

Dasi Jugoslavija ni v vojni in želi živeti z vsemi deželami v miru, se posledice vojne tudi v njej čedalje bolj čutijo. Njeno ljudstvo je v neprestanem strahu pred napadom. Zalagati mora Nemčijo in Italijo in sama pa si pritrjavati in vseh koncih in krajih, dasi je njeno ljudstvo že prej imelo nizek življenjski standard.

Noben časopis v Jugoslaviji ne sme pisati kritično in še manj pa žaljivo bodisi o Mussoliniju, ali pa o Hitlerju. Sploh se vlada izredno prizadeva, da se bi Rimu in Berlinu v ničemer ne zamerila. A ko je uvidela, da ji to ne bo pomagalo, je pred par meseci poslala komisijo v Moskvo, da bi si vsaj tam dobila kaj izdatne zaščite.

Listi v Jugoslaviji, posebno delavski, so vsled cenzure šikanirani in po njihovih kolonah črta cenzorjev svinčnik.

Na primer, Delavska Politika je priobčila notico "Dva brezmesna dneva v tednu". In pod gornjim naslovom podnaslov, ki je bil ves cenzuriran. Tisto poročilce, ki je ostalo, se glasi:

"Listi napovedujejo, da bo izšla uredba o prepovedi klanja živine ob ponedeljkih in petkih ter prodajanju mesnih jedi v restavracijah, gostilnah in javnih kuhinjah na ta dva dneva.

Od prepovedi klanja živine ob navedenih dveh dneh bo izvzeta živina, namenjena za izvoz. Tako poročajo listi."

Od tu naprej je bil stavek cenzuriran. Na koncu poročila je pustil cenzor samo še sledeče besede:

"Nadalje pišejo listi, da bo izšla uredba o mletju pšenice in omejitvi prodaje pšenične moke." Od tu naprej je vse črtal.

Dalje v istem listu: "150 vagonov koruze kupuje Italija pri nas." Vse drugo o tem kupovanju je cenzurirano. Najbrže je list svetoval, da naj koruza ostane potrebnim v Jugoslaviji, namesto da bi jugoslovanski kmetje z njo druge zalagali. Cenzor seveda ne dovoli takih opomb, ker bi žalile Italijo in ob enem "sejejo nezadovoljstvo".

Značilna je notica o nemških "turistih". Vsi ameriški listi so poročali, da je Jugoslavija v slučaju Norveške izprevidela, da je najboljšje, če nemškim "turistom" vojaške starosti vstop enostavno prepove. Ampak časopisi v Jugoslaviji o tem niso smeli poročati.

Pač pa je to-le: "Pogajanja za prihod nemških turistov na Jadran so bila nenadno prekinjena, ker je obolel (nemški) državni tajnik za turizem Herman Easer, ki se je (od tu dalje vse cenzurirano, razen dveh končnih besed) mudil v Beogradu."

Cenzor je "D. P." pustil sledeči naslov: "Kritika na naslov protidraginjskega odbora", toda ves nadaljnji stavek je črtal in pustil le nekaj besed na koncu, iz katerih čitatelj ne more nič vedeti, kakšna je bila kritika.

Vzlic vedno težjim razmeram in povečani nevarnosti invazi-

je pa je iz listov, ki smo jih prejeli koncem maja, razvidno, da je delavstvu v Sloveniji in drugod po Jugoslaviji še dovoljeno delovati na obnavljanju socialistične stranke.

Spomin na "stare čase"

Chicago. — Ko smo se na seji pripravljalnega odbora za prireditve piknika, ki bo v nedeljo 30. junija pri A. Keglju v Willow Springsu, pomenkovali kakšno "atrakcijo" naj mu damo, je nekdo svetoval, da naj ga aranžiramo z vseh strani tako, da bo to piknik družabništva, ki bo s spomini na slične prireditve, katere smo imeli pred leti, pomladil tudi naše starejše rojake in jih spravil v veselo razpoloženje.

To bo torej piknik "starih časov", ki jih mnogi silno pogrešamo, čeprav pravimo, da je le v bodočnosti napredek, sedanost pa le boj zani.

Igral bo J. Pucelj, kateremu je pripravljalni odbor naročil, da naj ob tej priliki najame toliko godcev, kot jih potrebuje, da bomo lahko vsi plesali bodisi po starih, ali pa po novih vižah.

Za spremembo bomo imeli tudi svojo radio postajo, po kateri bomo čuli slovenske pesmi brez novic in reklame.

Eden udeležencev bo dobil pet srebrnih dolarjev, kar bo dotičnika gotovo razveselilo.

Imeli bomo tudi razne druge zanimivosti, balincarji pa se bodo zabavali po svoji stari navadi.

Vstopnine ne bo. Rezervirajte si omenjeni dan za poset piknika pri A. Keglju, čigar vrt je eden izmed najprikladnejših za take prireditve in obdan z gozdom na obeh straneh. Prebitek gre v prid Proletarca. Vsled tega še posebno apeliramo na čitatelje tega lista, da naj povabijo s sabo na ta izlet tudi svoje prijatelje in znance. Tudi oni bodo veseli povrnitve "starih časov", čeprav bodo

Mooney in Billings

Tom Mooney in Warren K. Billings sta po osvoboditvi iz ječe domalega izginila iz časopisja. Mooney se je po prihodu iz zapora oprjel komunistov, toda ne popolnoma pod njihovimi pogoji, vzlic temu mu je družjenje z njimi v delavskih vrstah, posebno v umijah, škodovalo, dasi je imel ponekod na shodih zelo veliko udeležbo.

Največ preglavje povzročila Mooneyju slabo zdravje, ki mu je preprečilo izvršiti obsežno govorništvo, ki si jo je zamislil. Njegov obrambni odbor je pustil tudi precej dolga, ki bi ga bilo treba plačati, a donoskov ne more dobiti zadosti.

Mooneyjev tovariš iz obsodbe Warren K. Billings nastopa na shodih nekaj sindikalistične unije IWW. V Chicago je govoril pod avspicijo obrambnega odbora IWW dne 30. maja, a poslušati ga je prišlo le kakih 80 do 100 ljudi.

HITLER OSVOJIL ŠEST DRŽAV V DEVETIH MESECIH

Dne 1. septembra lansko leto je Hitlerjeva armada pričela tolmāčiti Evropi in svetu, kaj pomeni njen "blitzkrieg".

Poljska je bila prva na vrsti. Premagala jo je popolnoma v 27. dneh. Glavni del pogazene republike je vzela Nemčija, dobro tretjino jo je prepustila Rusiji.

Danska je bila invadirana 9. aprila. Okupirana je bila v enem dnevu brez organiziranega odpora.

Norveško je Nemčija napadla istega dne (9. aprila). Vsa njena strategična mesta, luke in vzletališča so bila zasedena preko noči. Z odporom je pričela, ko je sovražnik imel največje obrambne točke že v svojih rokah. Do 3. maja je prišel ves glavni del Norveške popolnoma pod nacijsko vojno oblast.

Luksemburško so naciji osvojili brez odpora 10. maja. Pridobili so z njo železno rudo in moderno jeklarsko industrijo.

trajali samo en dan. Ampak tudi en dan radosti v teh težkih "novih" časih veliko pomeni. Pripravljalni odbor.

IZ KANSASA

Arma, Kans. — Nekoliko je bilo sicer glede piknika našega soc. kluba že poročano, ampak kot izgleda, nismo preveč "usiljivi". Vrši se v nedeljo popoldne, 9. junija, na Strletovi farmi, v kamp 50. Prostor je prav lahko najti. Nahaja se pol milje severno od Edisonske šole, ali pol milje južno od vogala Novakove farme, kjer smo imeli piknike prejšnja leta. Pri vstopu na prostor bo napis. Pikniški prostor je lep, senčen in ima veliko prostora za avtomobile, kakor tudi za razne igre.

Ker je prebitek namenjen v tiekovni sklad Proletarca in za druge aktivnosti kluba, pričakujemo vas vse kansaške naročnike Proletarca, da pridete na ta piknik in pripeliate še svoje znance in prijatelje. Zabavali se bomo prav "po domače", kot še malokdaj. V slučaju dežja pa gremo v Yalsko dvorano. — A. Shular.

Mooney in Billings

Tom Mooney in Warren K. Billings sta po osvoboditvi iz ječe domalega izginila iz časopisja. Mooney se je po prihodu iz zapora oprjel komunistov, toda ne popolnoma pod njihovimi pogoji, vzlic temu mu je družjenje z njimi v delavskih vrstah, posebno v umijah, škodovalo, dasi je imel ponekod na shodih zelo veliko udeležbo.

Največ preglavje povzročila Mooneyju slabo zdravje, ki mu je preprečilo izvršiti obsežno govorništvo, ki si jo je zamislil. Njegov obrambni odbor je pustil tudi precej dolga, ki bi ga bilo treba plačati, a donoskov ne more dobiti zadosti.

Mooneyjev tovariš iz obsodbe Warren K. Billings nastopa na shodih nekaj sindikalistične unije IWW. V Chicago je govoril pod avspicijo obrambnega odbora IWW dne 30. maja, a poslušati ga je prišlo le kakih 80 do 100 ljudi.

Mooney in Billings

Tom Mooney in Warren K. Billings sta po osvoboditvi iz ječe domalega izginila iz časopisja. Mooney se je po prihodu iz zapora oprjel komunistov, toda ne popolnoma pod njihovimi pogoji, vzlic temu mu je družjenje z njimi v delavskih vrstah, posebno v umijah, škodovalo, dasi je imel ponekod na shodih zelo veliko udeležbo.

Največ preglavje povzročila Mooneyju slabo zdravje, ki mu je preprečilo izvršiti obsežno govorništvo, ki si jo je zamislil. Njegov obrambni odbor je pustil tudi precej dolga, ki bi ga bilo treba plačati, a donoskov ne more dobiti zadosti.

Mooneyjev tovariš iz obsodbe Warren K. Billings nastopa na shodih nekaj sindikalistične unije IWW. V Chicago je govoril pod avspicijo obrambnega odbora IWW dne 30. maja, a poslušati ga je prišlo le kakih 80 do 100 ljudi.

Mooney in Billings

Tom Mooney in Warren K. Billings sta po osvoboditvi iz ječe domalega izginila iz časopisja. Mooney se je po prihodu iz zapora oprjel komunistov, toda ne popolnoma pod njihovimi pogoji, vzlic temu mu je družjenje z njimi v delavskih vrstah, posebno v umijah, škodovalo, dasi je imel ponekod na shodih zelo veliko udeležbo.

Največ preglavje povzročila Mooneyju slabo zdravje, ki mu je preprečilo izvršiti obsežno govorništvo, ki si jo je zamislil. Njegov obrambni odbor je pustil tudi precej dolga, ki bi ga bilo treba plačati, a donoskov ne more dobiti zadosti.

Mooneyjev tovariš iz obsodbe Warren K. Billings nastopa na shodih nekaj sindikalistične unije IWW. V Chicago je govoril pod avspicijo obrambnega odbora IWW dne 30. maja, a poslušati ga je prišlo le kakih 80 do 100 ljudi.

PISMO IZ CLEVELANDA

Piše IVAN JONTEZ

Minula konvencija SSPZ je bila prav zanimiva in poučna zadeva. Nadvse zanimiva je bila združitevna razprava, ki je iznova poudarila staro resnico, da lahko organizirana in po načrtu delujoča mašina potegne za seboj večino in ji vsili svojo voljo. Konvencijo SSPZ je kontroliralo pol tuceta ljudi! Njihova taktika je bila prikrojena po geslu: Skali vodo in ribice bodo same silile na trnek . . . V njihovem primeru se je sijajno obnesla. Konfuzija, ki so jo ustvarili, je bila tako dovršena, da so isti ljudje ploskali popolnoma nasprotnojučim si nasvetom in izjavam. Enkrat je bilo pred zbornico kar šest različnih predlogov k isti zadevi in predsednik bi bil dal vseh šest na glasovanje, da ni kazalec ure naznanil konec seje. "Škoda!" je vzdihnil eden gledalcev; "tako glasovanje bi bilo res zabavno . . ." Drugi dan je konvencija vseh šest predlogov vrgla v koš, toda pomagalo to ni dosti in voda je ostala skaljena. In tako so prijatelji združitve s SNPJ izgubili bitko in najgorečnejši izmed njih, Anton Zaitz je dobil od konvencije breč.

Prosvećen poročevalec Jankovič je dobil od konvencije hudo lekcijo, ker je zapisal, da mnogi delegati upajo, da bo novi združevalni odbor SSPZ sestavljen tako pogodbo, da bo nesprejemljiva. Jankovič se je nato opravičeval, da je zapisal: "da ne bo pogodba sestavljena itd." in da so mu pri Prosveti izpustili besedo "ne". Ampak ko mi je prišla v roke preliminarna združevalna pogodba, ki jo je sestavil ta odbor in sprejela konvencija, sem prišel do zaključka, da se je mož čisto po nepotrebnem opravičeval.

Konvenčni predsednik je tolmāčil predlog, da se izvoli združevalni odbor, ki bo predložil svojo pogodbo SNPJ in JSKJ; . . . in če bo naša pogodba odklonjena, si bomo lahko glede združitve umili roke . . . Ampak meni se močno dozdeva, da ne bo zdaj SSPZ tista, ki si bo lahko umila roke, temveč SNPJ . . .

Neki clevelandski delegat je tako le argumentiral proti ideji združitve SSPZ s katero koli sorodno organizacijo: Če imate denar, je najbolje, da ga naložite v več bankah — za slučaj, da ena izmed njih propade; iz istega razloga je tudi bolje, da imamo več podpornih organizacij . . .

Mož je odvisen od zaslужka pri WPA . . .

Naprej je pred konvencijo pisal dokaj simpatično glede združitve SSPZ s SNPJ, toda njegov urednik je pokazal veliko zadovoljnost z uspehi nasprotnikov take združitve. "Peta kolona je poražena!" se je veselil po volitvah glavnega odbora. "Vatkovič, ti se motiš!" ga je zavrnil poleg njega sedeči rojak; "peta kolona je zmagala!" . . .

V nedeljo 26. maja so Progressivne Slovenke uprizorile na odru Slovenskega narodnega doma Finžgarjevo dramo "Razvalina življenja". Igra je bila podana zelo dobro. Igralci so bili: Ana Grill (Lenčka), John Steblaj (Urh Kante), Gusti Zupančič (Tona), Louis Kafele (Martin), Rudi Widmar (Feran), Anton Eppich (Sirk) in Frances Ilc (Mica Slana). Med odmorom je zapela Mary Grill-Ivanush "Nezakonsko mater", ob klavirski spremljavi Vere Mišavec. — Udeležba je bila vzlic lepemu vremenu, ki je vabilo ljudi na deželo, prav lepa.

Podcenjevanje nasprotnika je greh, ki se čisto hudo mačuje.

Nemci na primer so tekomi prve svetovne vojne slikali nasprotnike kot smešne bojazljivce, zato so njihovi vojaki debelo gledali, ko so zadelo ob trdo vraten odpor Francozov in Angležev, na kakršnega niso bili pripravljani. To vsekakor ni koristilo njihovi morali.

Zavezniki so bili premetejše. Namesto da bi nasprotnike podcenjevali, so ga povečali v pošastnega "Huna" in tako pripravili svoje vojaštvo na vse težave in krutosti, ki so jih čakale na fronti. Vojak, ki v naprej ve, da ima opraviti z resnim nasprotnikom, je s tem zavarovan pred poraznim presenečenjem, ki ga rodi spoznanje, da je nasprotnik mnogo močnejši kot se je zdelo.

Mi smo včasih v tem zelo podobni Nemcem . . .

Linčanja in boj radi njih v kongresu

V Zveznem kongresu mnogi poslanci že dolgo skušajo pridobiti večino za sprejem postavbe, ki bo dala zveznim poslanecem pravico seči z roko pravice po vodjih linčarskih drhali in jih kaznovati, ako bi lokalne oblasti zanemarile svojo dolžnost, kar se na jugu zmerom dogaja. V tem zasedanju je tak zakon zbornica poslancev že sprejela, toda ne še senat.

Senatorji z juga pravijo, da je sedaj sploh nepotreben, ker ni bilo v 12 mesecih, ki so minuli do 8. maja, nobenega linčanja. Poslednja leta je bilo število linčanj po 10 do 20 na leto in nekajkrat tudi več, dočim jih je bilo leta 1892 največ, ali 231 vseh skupaj.

Ker je sedaj spet nevarna, razdražena doba, bi bil tak zakon nujno potreben. Kajti lokalne oblasti ščitijo čestokrat morilce in nemalekrat so šle celo na roko razdijvani drhali, da so ji prišle žrtve laglje v pest.

S konference JSZ in Prosmatice na Syganu

Moon Run, Pa. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosmatice matice v nedeljo 26. maja na Syganu se je udeležilo 30 oseb. Lahko bi jih bilo več, če bi mogli ustvariti zanimanje za take akcije tudi med mladino.

Predsedoval je S. Geo. Smrekar, zapisnik pa je vodil S. J. Koklič, iz katerega bo razvidno, o čem smo razpravljali in sklepali.

Delegat Konference na prihodnjem zboru bo njen tajnik Jacob Ambrozich, njegov namestnik pa je Frank Augustin iz Imperiala.

V odbor Konference so bili izvoljeni vsi prejšnji. Prihodnje naše zborovanje bo enkrat v jeseni, če pa bo prilika ugodna, ima odbor pravico sklicati jo že meseca avgusta v kraju, ki ga sporazumno sam določi.

V prid Proletarca se je med udeleženci nabralo vsoto \$5.

Dopisnik.

Pogaženo načelo

V prejšnji svetovni vojni je veljal klic za samoodločevanje malih narodov. V sedanji velja brutalno pravilo podjarmljenja in bo obveljalo, če zmaga os Rim-Berlin. Oziroma je sedaj glavno osišče Berlin, kateremu bo v slučaju Hitlerjevega triumfa tudi Italija morala biti podložna.

Tole mi ne gre v glavo?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

Cemu je Hitlerjeva Nemčija edina, ki nima pete kolone?

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Sedeli smo v kavarni bivše nemške kazine v Zvezdi in se menili o slovenskem časopisu v Severni Ameriki. Angelo Cerkenik je imel pri sebi dve pisni, eno od urednika, drugega od upravnika Cankarjevega Glasnika, ki sta mu pojasnila težave slovenskih listov in revij v Zd. državah. Sotrudnikov ne plačujejo, ker nimajo s čem.

Pisatelj Cerkenik je dobival taka pisma iz Amerike že prej, enako Tone Seliskar in drugi. S Cerkenikom in Seliskarjem sem se seznanil kmalu po prejšnji vojni. Ne spominjam se več, kdo izmed nju je bil prvi, ki je pisal Proletarcu. Časopis so bili vsled posledic vojne tam silno mizerni. Pa so si ljudje iskali rednih in postranskih zaslužkov kjer in kakor so mogli in znali.

Pisal sem nemu, da so honorarji pri nas nizki in še tistih ne dobe vsi. Povabil sem ga na sodelovanje v Družinskem koledarju in mu naročil, da naj v enak namen vpraša še par drugih.

Tako se je pričelo. Kmalu so bili naši znanci poleg Cerkenika in Seliskarja še Mile Klopčič, Ivan Vuk in mnogo drugih. Za vse, kar smo njihovega porabili v Koledarju, ali v Proletarcu, smo jim plačali od \$5 za krajše stvari in do \$100 za originalne povesti, ki pa so v par slučajih izšle tam v knjigi kmalu potem ko so prejeli od nas honorar in bi jih lahko ponosili drugi ameriški listi zastoj še preden je bila povest končana v Proletarcu.

V družbi je bil tudi eden urednikov ljubljanskega Slovenca, ki mi je bil prvi predstavil v Košakovi restavraciji tik hotela Slon. Dalje član Titrovega uredništva Ludvik Mrzel, avtor knjige "Bog v Trbovljah".

Mile Klopčič je bil v tej skupini edini, ki se nad ameriškim slovenskim časopisjem ni mogel pritoževati. Bil je reden poročevalec Prosvete in prejel za svoje delo \$30 na mesec. Vendar je jamar, da s to vsoto težko izhaja, čeprav ima nekaj zaslužka tudi s pisateljevanjem drugje. Baš takrat je dobil tudi odgovorno službo v uradu Slovenske matice.

Pred okrog 10. leti je Prosveta v Chicagu razpisala kontest za književna dela in izdala v ta namen tisoč dolarjev. To je že nekaj. Za kontest sam sicer ni porabila vse vsote, ker ni bilo dovolj odziva, zato je ostalo porabila potem za honorarje pisateljem v Sloveniji in nekaj v Ameriki. Pričakovanje nekaterih v Jugoslaviji, da bo ta vir stalen, se ni uresničilo, kajti ko je Prosveta originalne rokopise porabila je spet tudi ona pričela ponatiskovati povesti večinoma iz knjig in krajshe iz starokrajških listov. Uredništvo publikacij SNPJ magruje redno le sotrudnike Mladinskega lista, drugi slovenski ameriški listi in revije pa izdajo prav ma-

lo za delo onim, ki jim pomagajo direktno ali neposredno poiniti kolone. Večinoma nič.

V ljubljanskih kavarnah dnevnikov in revij razne nemške, češke, italijanske in francoske liste. Tudi par izvodov londonskega Daily Herald in pariške izdaje dnevnika New York Herald-Tribune prihaja v Ljubljano. Najbrže tudi kaj drugih angleških listov. Toda slovenskih ameriških dnevnikov v kavarnah v Ljubljani in Mariboru nisem videl. Mogoče jih imajo, toda na vidnih mestih razobešenih listov jih ni bilo.

Največ prihaja tja Prosvete, večinoma sredine izdaje, toda bolj v vasi kakor v mesta. Ameriška Domovina se je pred leti hvalila, da jo naročajo tudi kavarne v starem kraju. Oni, ki jih obiskujejo, o nji nič ne vedo.

Nekoč je bil po Sloveniji zelo razširjen newyorški Glas Naroda. Tudi kavarne so ga naročale. Takrat je bilo Sakserjevo podvzetje na višku. Tisoče ameriških Slovencev je pošiljalo prihranke v svoj rojstni kraj, ali pa v ljubljanske hranilnice. Frank Sakser je mnogokrat prišel v Ljubljano in v Trst ter trošil. V družbah in na shodih je bil predstavljen za voditelja ameriških Slovencev. Njegov list je bil po obsegu tako velik kakor Slovenec ali pa Slovenski Narod.

Danes sta oba glavna slovenska dnevnika v Ljubljani po obsegu in po gradivu mnogo večja, kakor pred prejšnjo svetovno vojno, v zvezi druginj papirja. Tudi ilustrirani so dobro. Uredniki listov v Sloveniji malo "stržejo", ker nimajo kje. Toda ameriškim slovenskim listom so izborni vir in to tam vedo. Ponatiskujejo iz njih starokrajške novice nekateri kar na prvih straneh, povesti, članke in razno drugo gradivo, ki ga dobe na ta način čisto zastoj, razen kolikor plačajo naročnine. Le malokateri slovenski ameriški list omeni, od kje je stvar ponatisnjena. Ameriški Slovenec na primer ponatiskuje uredniške članke ljubljanskega Slovenca za svoje, ker pod njimi ne navaja vira.

Ljudje, ki tam pišejo, prevajajo ali sotrudnikujejo za male honorarje, to ameriško zastojstvo poznajo in se včasih le šušljajo, kako to, da bi slovenski listi v najbogatejši deželi na svetu bili tako revni, da jim je nemogoče plačevati za gradivo, ki ga rabijo od drugih. Nekateri se celo kar hudujejo radi tega. In to ne samo sedaj, pač pa še bolj pred leti.

Ko je minila prejšnja vojna, je začel v Trstu izhajati list "Dela". Pošiljali so ga nam v zameno. Pa sem iz njega preobil neko pesem v Proletarcu in dve črtici. Kmalu smo prejeli pismo, v katerem je nas avtor zelo okregal, čemu nismo vprašali za dovoljenje ponatisa in za račun. Zahteval je za tisto toliko in toliko lir in zapretil, da ako jih ne prejme, nas bo predstavil čitateljem "Dela",

PRED DOBRIM TEDNOM SE ZAVEZNIKA

Na goraji aliki sta nizozemska kraljica Wilhelmina in belgijski kralj Leopold III. Takoj po nemški invaziji na Nizozemsko je Wilhelmina s svojo hčerjo, vnukino in spremstvom pobegnila v Anglijo, belgijski kralj Leopold pa je prevzel poveljstvo nad svojo armado. Vrhovni poveljnik nizozemske armade je kapituliral v istih dneh vojne, belgijski kralj pa je vztrajal 18 dni, predno je Nemčiji sporočil, da se ji poda z vso svojo armado vred, ki je štela okrog milijona mož. Wilhelmina je teoretično in diplomatično še v vojni s Hitlerjem, toda Leopold ne več. On je sedaj pod nemškim, ona pod angleškim varstvom. Pred par tedni sta se skupno konferirala o obrambi njunih dežel in bila slikana skupaj. Sedaj sta si "nasprotnika", njuni državi pa sta pod Hitlerjevo komando.

kako se zastoj poslužujemo tujeja gradiva.

Pred več leti so se slovenski in drugi jugoslovanski pisatelji domenili, da bodo dobili za svoja dela v Ameriki "copyright" in na ta način preprečili zastojstvo ponatiskovanje njihovih del. Toda v Beogradu so jim kmalu pojasnili, da njihova nada ne bo uresničena. Ameriški tiskovni zakon, ki varuje avtorjem njihove pravice, je tak in tak, so jim tolmačili. Stvar mora biti tiskana tam in tako dalje. Tako je ostalo pri starem.

"Pa bi prodali vsaj kaj naših knjig," je dejal Ludvik Mrzel: Misli je na svojo "Bog v Trbovljah", ki mu leži na policah. "Na primer, kakih 100 bi jih vaše knjigarne lahko razpečale," je menil.

Rokopisov za v koledar bi bil lahko veliko dobil. Ampak ako ni honorarja, je zamera. Kajti kava v kavarnah je draga, a le v nji se dobe časopisi vseh vrst, naši književniki in drugi razumni ljudje pa radi čitajo. Dohodkov pa je malo. Vsi večji listi in revije v Sloveniji plačujejo svoje sotrudnike, ampak niti z daleč (sorazmerno) toliko kakor ameriški angleški dnevniki in revije. S pisateljevanjem in urejanjem se preživljajo le oni, ki so v uredništvih stalno uposleni. Drugi, ki jih pisateljevanje prav tako veseli, pa si morajo iskati drugih služb. Angelo Cerkenik na primer je uposlen pri železniški direkciji. Ker ima dobro službo, honorarje lahko pogreša. Težje pa Tone Seliskar, ki je učitelj, toda za njegove potrebe je plača, ki jo prejema, nezadostna. Honorarji so mu potrebni in jih je tudi vreden. Nekateri, na primer Oto Zupančič, so v javnih službah. Bratko Kreft je režiser v gledališču. Favaj je profesor na realni gimnaziji. Reveži pa so oni, ki se poskušajo preživljati zgolj s pisateljevanjem.

Nekega vročega dne sva šla z Miletom Klopčičem na kratek odpočitek v Zvezdo. Sedela sva v senci in govorila o obilici duševnih delavcev, ki jih ima Ljubljana in Slovenija sploh. "Vuk gre mimo," me je opozoril. "Ga naj pokličem?" "Seveda!"

Ivan Vuk je eden izmed onih, ki se je skušal preživljati zgolj s pisateljevanjem. One dni je urejeval glasilo slovenskih invalidov. To so ljudje, katerim je pustila vojna trajne posledice. Plačevali so mu nekaj malega. Prej je bil več let v odgovornih službah strokovnih organizacij. Pa so pri nekem pregledovanju ugotovili, da so poslovne knjige, za katere je bil odgovoren Ivan Vuk, v velikem neredu. Moral je iz službe. Najbolj ostro ga je prijel Angel Cerkenik, pa tudi drugi so mu obrnili hrbet. Tako so Vuka sprejeli medse invalidi, kajti tudi sam je bil eden izmed njih. Ne v vojni, ne v družini, ne drugje ni imel sreče. V ljubljanski družbi je po-

onem pregledovanju postal izoliran.

Pozdravila sva se iskreno in smilil se mi je. "Tudi v ljubljanskega 'Slovenca' piše," so mi očitajoče pojasnili.

In je res pisal. Pod psevdonom seveda. Potopise in slično. Nič veržke propagande, ampak tako, kakor je Vuk zmerom pisal. V stiski je bil, glad je bil za njim, pa je ponudil svoje stvari tudi Slovincu, ki jih je vzel in plačal.

Mislil sem, da so slovenski književniki in drugi inteligenti prijatelji med sabo. Ampak so nekateri tako skregani, da se ne obgovore, kadar se srečajo. Cerkenik in Seliskar na primer sta bila nekoč najboljši prijatelja. "Ne govori va še več let," sta mi pojasnila brez ovinok.

Ko sva bila z Vukom sama, sem pričakoval, da bo tudi on rekel kaj o temu in onemu. Čes, ta je tak in tak. Na moje začudenje ni dal proti nikomur zabele. Niti ni jamral o sebi. Nič ni rekel o svojem duševnem trpljenju in revščini, dasi mi je bilo oboje očitno.

(Dalje prihodnjič.)

Novice iz Cicera

Cicero, III. — Sodrug John Thaler, ki je bil operiran, se že zdravi doma. Vsi njegovi prijatelji, ki jih ima mnogo v Cicero, Chicagu in drugod, smo veseli, ker je tako hitro napoti okrevanja.

Rojakinja Mary Narobe, stanujoča v Cicero, ki je vsled boleznice že tri leta prklenjena na dom, upa, da bo letos tudi ona mogla vst in naravo, kar ji iskreno želimo. Mogoče se udeležiti že piknika Proletarca, ki bo 30. junija pri Keglu v Willow Springsu.

Tillie (Polenki) Troyka in njen soprog William se preselita s hčerko iz Cicera za stalno v Elkhart, Ind. Vzrok je, ker je William dobil delo tam. Tillie je že izvedela, da imajo tam društvo SNPJ, kamor bo lahko prestopila in se seznanila s tamkajšnjimi Slovenci. Svoječasno je bila uposlena v glavnem uradu SNPJ. Zelimo jima na njunem novem domu obilo sreče. — Kristina Turpin.

Vabilo na sprejemni banket za Normana Thomasa

Chicago. — V soboto 29. junija bo sprejemni banket v počast Normanu Thomasu na 2448 S. Oakley Ave. Vstopnina je \$1. Rezervirajte si prostor vnaprej, kar lahko storite telefonično. Pokličite State 3250. Jestvine za banket prispevajo italijanski sodrugi. Ves prebitek gre v kampanski sklad.

Anglija ni vse izgubila

Anglija je dobila pet šestin norveške trgovske mornarice, ki je bila četrta največja na svetu. Predstavlja skoro dva tisoče ladij.

ŠE NEKAJ POROČILA IN KOMENTIRANJA O MINULI KONVENCIJI SSPZ

K poročilu o X. redni konvenciji SSPZ, priobčeno v prejšnji številki Proletarca, ni nič posebnega dodati, kajti vse glavne zadeve so bile omenjene v njemu.

Novi glavni odbor ima 16, z glavnim zdravnikom pa 17 članov. Kot omenjeno v prejšnjem poročilu, sta dva odbornika več, ker se je konvenciji zdelo potrebno imeti bolj razširjeno zastojstvo v glavnem odboru, pa je v ta namen določila še dva glavna podpredsednika, da so sedaj trije. Nova sta John Rugel, Gillespie, II., in Frank Putzel, Butte, Mont.

Namesto sedanjega pomožnega tajnika Toneta Zaitza, ki je živel pred prvo izvolitvijo v Forest Cityju, Pa., je bil izvoljen Stanley Tisol, ki je že pred leti v glavnem uradu SSPZ in bil pred Zaitzom pomožni tajnik. Dobil je 37 in Zaitz pa 26 glasov.

Ta izid je mnoge osupnil, toda ne poznavalce notranjih odnosajev. Dasi je Anton Zaitz iskreno delal v SSPZ in bil v glasilu Napredku eden izmed najboljših njenih agitatorjev, se udeleževal priredb društev svoje zveze in drugih, je bil v kontrolnem krožku smatran za pristaša "druge" organizacije. To je bilo razvidno že iz nekaterih člankov merodajnih odbornikov, v katerih je bil med vrsticami očitek, da so nekateri člani odborniki v SSPZ, a srce pa imajo drugje.

Da-li je bil Tone Zaitz dober taktičar, je tudi vprašanje. Najbrže se mu je šele poslednje mesece marsikaj posvetilo, kakor pravimo po domače. S tem ne mislim, da bi se to moralo razumeti tako, kakor da so na eni strani samo angeli in na drugi pa zgolj neiskreneži in grešniki.

Dva odbornika — Vincent Pugel iz Wisconsin in Frank Medved iz Pennsylvanije nista več kandidirala. Tudi ona dva sta bila med nekaterimi smatrana za nezadostno navdušena odbornika. Na njuni mesti sta bila izvoljena Louis Znidarsič iz Indiane in Ignac Groznik iz Bon Airja, Pa. Vsi ostali odborniki so bili soglasno porovno izvoljeni.

Med zelo aktivnimi naselbinami za SSPZ je Indianapolis, kjer bo prihodnja konvencija, če ne pride prej do združenja. V Indianapolisu grade nov slo-

venski dom, kateremu je SSPZ posodila \$10,000, \$50 pa mu je konvencija posebej prispevala, enako v korist dvorane v Harwicku, Pa.

Konvenciji je bila predlagana resolucija v prid Narodnega muzeja v Clevelandu. K tej je bilo dodano, da naj se članstvu priporoči tudi Cankarjevo ustanovo in Progressivne Slovence. Resolucijo s temi dodatki je delegacija sprejela. Nedvomno bi bila odobrila slično priporočilo tudi v prid Prosvetne matice, če bi ga bil kdo predlagal.

Vprašanje združenja bo v SSPZ in mogoče tudi v splošni polemiki nekaj časa dokaj napet predmet. Kakšne posebne pozicije na konvenciji proti navelu za združenje ni bilo, bi se pa so tehnične zapreke, sentimentalne razlike, užaljenja, in pa tudi želja, da se akciji za združenje napravi konec s kreiranjem novih nesporazumov, z ustvarjanjem sumničen, in s kazanjem na napake, ki se kajpada lahko delajo na vseh straneh, bodisi premišljeno ali nepremišljeno.

Kot že omenjeno v prejšnjem poročilu, je konvencija po dolgi, zelo burni debati končno sprejela predlog za sestavo svojega združitvene pogodbe, ki se je predložil SNPJ in JSKJ. Zanj je glasovalo 34 članov konvencije, za predlog, da se konvencija direktno izrazi za združenje bodisi s SNPJ ali z JSKJ, pa je bilo oddanih 25 glasov. Na podlagi sprejetega predloga je bil izvoljen poseben združitveni odbor, v katerem so Mirko G. Kuhl, Rudolf Lisch, Frank Pucel, Andrew Grun in Anton Zaitz. Grum je med njimi edini, ki ni glavni odbornik, in Zaitz je sedaj drugi. Provizorično pogodbo je ta odbor sestavil že na konvenciji in je bila sprejeta. Ob enem je bil sprejet predlog, da ako pogodbe ne sprejme SNPJ, in JSKJ, tedaj združitvena akcija SSPZ preneha, omenjeni odbor se razpusti, v uradnem glasilu Napredku pa se v slednjem slučaju ukine vso razpravo o združenju.

Značilna so o vprašanju združenja izvajanja urednika Vatro Grilla v Napredku z dne 29. maja. Med drugim pravi, da je SSPZ pustila vrata odprta tako Slov. nar. podp. jednoti kot Jug. kat. jednoti. Nato konstatira, da je sedaj odvismo

Značilna so o vprašanju združenja izvajanja urednika Vatro Grilla v Napredku z dne 29. maja. Med drugim pravi, da je SSPZ pustila vrata odprta tako Slov. nar. podp. jednoti kot Jug. kat. jednoti. Nato konstatira, da je sedaj odvismo

Značilna so o vprašanju združenja izvajanja urednika Vatro Grilla v Napredku z dne 29. maja. Med drugim pravi, da je SSPZ pustila vrata odprta tako Slov. nar. podp. jednoti kot Jug. kat. jednoti. Nato konstatira, da je sedaj odvismo

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s I. strani.)

George Sylvester Viereck je bil v Zd. državah propagandist že za kajzerjevo Nemčijo. Zdej je v Hitlerjevi službi. Pred Diesovim kongresnim odborom je Viereck priznal, da prejema iz nacijskih virov \$1,750 na mesec. Vrh tega je še posebno dobival od nemškega konzula v New Yorku po \$500 na mesec. Mož je pač dober propagandist. Svojo kampanjo za nacije vodi tako, da ameriška publika ne vidi in ne čuti, da služi namenom in interesom tretjega rajha.

Štiri milijarde in še 400 milijonov dolarjev po vrhu je določenih za oboroževanje v fiskalnem letu, ki prične 1. julija. Mnogi kongresniki in senatorji, ki imajo opravka v raznih vojaških komisijah, pravijo, da ako Hitler zmaga, bo v tej deželi uvedena tudi prisilna vojaška služba. Zelo možno je, da se to zgodi še predno bo vojna v Evropi končana.

Italija se obnaša že od pričetka sedanje vojne kakor ropar, ki stoji ob strani in gleda tovariška roparja v akciji. In si misli: Če žrtvi ne bo mogel zaviti vratu, se meni, ker se roparjem udeležil, nič ne zgodi. Ako pa bo žrtve zbil na tla, priskočim še jaz zraven in mu pomagam prazniti žepa.

Nemčija se postavlja, da je mogočnejša nego Francija in Anglija skupaj ne samo v zraku, nego tudi na suhem. Njena armada razpolaga z osem milijoni možmi, Francija in Anglija pa le še okrog pet milijoni.

In če se prišteje k nemški še štiri milijone mož italijanske armade, je sila obeh skoro trikrat tolikšna kot francoska in angleška, še večja pa v zraku, kajti tudi Italija ima mogočno letalsko floto. Ni čudno, da so Francozi in Angleži čezdalje bolj v skrbeh.

Pristanišče Narwik na severnem koncu Norveške so Angleži vzeli po 50 dneh svojega obleganja. Nemške čete so ga pustile v razvalinah. Ta uspeh Angležev pa je bil zatemanj z njihovim porazom v Belgiji in na Flanderskem.

Sir Stafford Cripps je v Angliji smatran za levičarskega socialista in laborita. Sploh je z vodstvom delavske stranke vsled svojih ekstremnih nazorov prišel že pred par leti v spor. Ampak Angleži so praktični. V svojih naporih, odtegniti Rusijo od Hitlerja, je poslala v Moskvo na pogajanja posebno trgovsko komisijo, za njenega načelnika pa je premier Churchill imenoval Crippsa, češ, ta bo za sovjetsko vlado, ker je njen prijatelj, gotovo sprejemljiv. "Ne," so rekli v Kremlinu. "Ne s komisijo, ne z njim, nočemo opravka v njeni vlogi." Angleška vlada se je nato spomnila, da so v Moskvi najbrže užaljeni, ker je bil angleški veleposlanik (ambassador) v času vojne s Finsko odpoklican. Pa je v tej stiski imenovala drugega. In ta drugi je Cripps. Z njim je šla kajpada tudi komisija, ki je dobila s Crippsom kot veleposlanikom veliko bolj dostojanstveno vlogo.

od voditeljev in članstva obeh (SNPJ in JSKJ), ali bo želja za združenje, ki je bila tako jasno izražena na konvenciji SSPZ, ostala le želja ali se bo spremenila v dejstvo.

Nato ugotavlja: "Mi smo bili tisti, ki smo prvi ponudili roko, podvzeli iniciativo za pogajanja ter storili vse drugo, kar je bilo potrebno in mogoče, da se ustvari temelj za zdravo združenje. Več storiti ne moremo in ne smemo, razen če pozabimo na načelo enakopravnosti in ga vržemo med staro šaro."

V istem članku je rečeno, da bi se bila minula konvencija SSPZ brez dvoma čutila upravičeno glasovati direktno o vprašanju združenja s SNPJ, ako bi se bila slednja točno držala sporazuma, ki je bil dosežen na konferenci s predstavniki Zveze. Ampak, kakor trdi Napredek in je bilo to še posebno poudarjano na konvenciji ter povzročalo razburjenje, je izvršni odbor SNPJ brez vednosti Zvezinega glavnega odbora spremenil prvo in temeljno točko sporazuma ter jo tako spremenjeno poslal glavnemu odboru in delegaciji na dan, ko se je konvencija otvorila.

Predsednik SNPJ V. Cankar je istočasno konvenciji pisмено pojasnil, da je spremembo priporočil jednotin odvjetnik v svrhu boljše legalne metode za združenje. Ampak sum je bil vendarle ustvarjen, češ, če se skupno sprejeto pogodbo potem od ene strani samolastno spremeni ne da bi se nas vprašalo za svet, kaj šele bo z nami, ako se združimo . . . ?

Well, ljudje radi sumijo, nihče ni mogel nič določnega glede spremembe pojasniti, razen kar je povedalo Cankarjevo pismo, in tako se je konvencija, kar se združenja tiče, končala v nič kaj dobrem razpoloženju. Se par taktičnih napak, ali nesporazumov, ali napadov, pa bomo lahko spet le pisali o združenju, kjer bomo pač smeli, kaj koristnega od samega pisanja ali kritiziranja pa tudi nimamo pričakovati.

Konvencija je trajala šest dni in zborovala vsega skupaj približno 50 ur. Zaključila se je v duhu, da to ni bila zadnja redna konvencija SSPZ.

J. P.

JSF Junior Guild

Cicero, III. — Prihodnji petek 7. junija bo imel mladinski odtsek kluba št. 1, ki se označuje za JSF Junior Guild, v Slov. del. centru svojo zadnjo sejo v tej sezoni, kajti skozjo poletje bodo imeli počitnice, kot ponavadi. V SDC bodo seveda radi zahajali tudi v vročih poletnih mesecih, oziroma v njegov vrst, ki bo letos poln lepih rož. Se vedaj se mnogi zabavajo na balinišču.

Upam, da bo v jeseni JSF Junior Guild obudil tudi prejšnji Social Study Club, ki bi bil naši mladini jako potreben.

Kristina Turpin.

Ima pokrivalo vaše glave unijski znak?

V Proletarcu na angleški strani je bilo objavljenih že prilično informativnih risb z naslovom "The March of Labor". Dala nam jih je unija United Hatters, Cap and Millinery Workers. V nji je tudi precej Slovencev, posebno v New Yorku in Chicagu.

Bori se za poštene delovne razmere v klobučarski industriji. Kadar kupujete klobuk, pogledjte, ako ima znak omenjene unije.

Napačna radodarnost

"Nezavisna Hrvatska Država", ki izhaja v Pittsburghu in propagira ustanovitev popolnoma samostojne Hrvatske, označuje v izdaji z dne 1. junija 32 prispevalcev. Najvišjo vsoto je dal Nikola Šulentič, Waterloo, Iowa, namreč dve sto dolarjev, najmanjšo pa Mike Lašič v Chicagu — en dolar, vseh 32 skupaj pa \$1,115. Ako bi Hrvatstvo to kaj koristilo v čemerkoli, bi bilo to njihovo radodarnost pohvaliti. Ampak to, kar pod okriljem omenjenega lista počno, je v resnici "peta kolona" hrvatskega naroda.

M. Z.

V nedeljo 30. junija

VELIK

'STAROMODNI PIKNIK'

V KEGLOVEM VRTU

v Willow Springsu, Ill.

Prireditelj klub št. 1 JSZ. Prebitek v korist "Proletarca".

IGRA PUCLJEV POVEČAN ORKESTER

SLOVENSKE PESMI V "LOKALNEM RADIU".

MNOGO ZABAVE. NAGRADE. VSTOPNINA PROSTA.

(V slučaju slabega vremena bo zabava v Centru.)

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Ali veste, da je najstarejši obstoječi totalitarni režim na svetu v Vatikanu, ki vlada katoliški cerkvi? Cerkev uči, da je njen diktator nezmotljiv in uvedla je pravilo, da proti papežu ni ugovora. Ostali trije sedanjí posvetni diktatorji so le posnemovalci papeževih vzgledov.

Združenje je lepa beseda. Na konvenciji SSPZ so bili skoro vsi zanjo, ne pa za združenje. Kajti veliko lažje se je ogrevati za besedo kakor pa za njen resnični pomen in ga uveljaviti.

Leon Trocki ni sanjač četudi je marsikaj, kar uči ali počne jako nespametno. Ve pa, da ni nihče varen in da izolacije ni. Zavetje ima v Mehiki. Njegovo hišo stražijo oboroženi čuvaji. Pred "Stalinovimi agenti", pojasnuje Trocki, saj je Rusija vendar daleč! Čemu se je naj bi kdo bal v Mehiki? Trocki je vedel, kaj je "blitzkrieg" še predno je Hitler postal firer Nemčije. Pred dobrim tednom se je dogodil tudi pri njegovih vili. Stari pionir Sovjetske Unije pravi, da sta se z ženo rešila pred ploho svinčenk odino ker sta se hipoma zvalila s postelje in obežala od steni, dokler ni so napadali izpraznili svojih strojne. Ko so prišli po par urah novinarji in ga napeto vpraševali, koga sumi napada, jim je odvrnil, da to lahko sami uganete. "Agenti GPU (ruska policijska oblast) so podvezli ta drzni čin, da me spravijo s poti." Ampak kakor se vselej, se je Trocki rešil tudi v tem slučaju, agenti GPU pa sušljajo, da si je napad sam naročil. Tudi če se jim bi Trockega posrečilo preluknjati, bi krivdo tajili.

Keep America Out of War Congress zbira poseben sklad v vsoti \$200,000 za propagando proti vstopu Zed. držav v sedanjo vojno. Naravno, da je ves njegov boj proti vvezniškom. Poudarja, da nam od Hitlerja ne preti nikakava nevarnost. Po mnenju ljudi, ki načeljujejo tej propagandi, je nevarno in napačno prodajati zaveznikom vojne potrebščine tudi za denar. Kakorkoli so pacifisti v tej KAOWC iskreni, je to, kar počno, vendarle silno pristransko. Angleška propaganda bi jim lahko upravičeno svetovala, da naj vprašajo za prispevek predvsem tretji rajh, kajti ta je najbolj interesiran, da Anglija in Francija ne do-

biti prav nobene pomoči v njuni najkritičnejši uri.

Joseph Snoy poroča v tej številki o njihni konferenci Prosvetne matice in JSZ v Bartonu. Reševali so o agitaciji za Proletarca, bodočnosti JSZ, o nabiranju podpisov na peticije za soc. stranko, o Prosvetni matici, o razmerah v svojem kraju in drugih stičnih domačih stvareh. Koliko boljše bi bilo za soc. stranko, če se bi tudi njeni drugi klubi v vzhodnem Ohiu ravnali po tem pravilu, namesto da so reševali probleme, o katerih so prav malo razumeli. Pa so se ogibali delu in sedaj, ko jih bi stranka potrebovala v kampanji, jih ni.

"Hčere depresije" — nova "innocent" komunistična organizacija, pravi, da reprezentira tri milijone gospodinj, ki so v stiskah vsled krize. Če bi bilo to res, bi dobil Browder samo od njih tri milijone glasov, od njihovih mož in hčera ter sinov pa nadaljne milijone. In če bi vsi ti agitirali zanj — well, prihodnje jesen bi bil Browder izvoljen. Ampak kar je na papirju v komunističnem tisku, je ponavadi zelo daleč od resnice.

"Radnički Glasnik" piše, da so hrvatski voditelji v starem kraju v službi Anglije in Francije, Mussolinija ali pa Hitlerja, in vrh tega še podkupljeni od Beograda. Z druge strani pa trdijo, da kar je na Hrvatskem "komunistov", so plačanci GPU in vnanje politike vlade v Kremli. Potem takem na Hrvatskem ni nič poštenih Hrvatov.

Kanadska vlada je nedavno med drugim prepovedala en nacijski nemški list, ki izhaja v Zed. državah, in pa pitsburški "Radnički Glasnik". Slednji se zoper to silovito hučuje. Ampak če že zagovarja diktaturo in odpravo svobodščin v eni državi, čemu Kanadi odreka tako pravico? Saj vendar Kanada trdi, da prepoveduje le take liste, ki služijo nacizmu! Tudi Radnički Glasnik je bil večasi protifasističen in se je kot tak v Kanadi lahko nemoteno širil.

Braniti Lindbergha, oziroma njegovo "mirovno" taktiko, ni za pristaje demokracije nič kaj pametno. Kajti "sloviti letalec" ni dosedaj še z ničemer pokazal, da je tudi "slovit demokrat", pač pa mnogo bolj, da je prijatelj nacijske Nemčije, ako ne celo njen oboževalec.

"Slovenski dan" v Penni ima poseben publicistični odsek, ki podpisuje pod svoje dopise imena raznih ljudi. Nekateri na primer se podpisajo pod dopise z naslovom, "What 'Slovene Day' Means to Me". Ampak ko prečitaš tak dopis, izprevidiš, da je časopis, ki ga je priobčil, potreboval prostor po nepotrebnem, in ti pa svoj čas, ker si ga prečitaš. Razni "politišni" si sicer od njega ("dneva") obetajo precej dobrega, ker jim prireditelji obetajo od 10 tisoč do dvajset tisoč ljudi. Hm, to je že nekaj! Lepa beseda lepo mesto najde, pravijo politični. Drugega pomena "slovenski dan" ne bo imel. Saj si celo "Naprej" ni mogel pomagati z ujem v zvezi reklami, ki jo je vodil zanj. In ne dr. Arch, ki je pretel celo s tožbo, pa tudi s tem ni bilo nič.

Dopisnikom v raznih slovenskih listih zmanjkuje pametnih predmetov, pa pišejo nekaj o klobasah, malo o mleku, o močnih piščicah, o veseljih in žalostnih vdomah, o lestvah, po katerih so plezali pred desetletji k dekletom čez hribe in doline in sestavljajo "verzice", eni pišejo o copernicah iz starih časov, drugi obujejo spomine in tako se vse to vleče brez konca in kraja kakor jara kača. Ongav Miha je dejal, to šele so prave "kranjske klobase"! — J. P.

"Romantika" ni socializem, pa če tudi se študenti tu in tam v slamašem ognju ogrevajo zanj. Ni vreden fiska, pravi Trunk. Bil bi kaj vreden le, ako bi tisti študenti tudi agitirali za socializem, ne samo žvižgali in poskali proti nasprotnikom socializma.

"Kolone" so razni člankarji in kolumnisti čisto zmešali. Govore in pišejo o peti in "šesti" tako, da čitatelj ne more več uganiti, katera je katera, ali po angleško, which is which.

"Slovanoljub" ugotavlja v u redniškem članku v "A. Slovincu", da je slovenska, boljševiska Rusija vzela (tujim deželam) samo toliko kolikor je bilo "nujno potrebno za njeno varnost". Pa se radi tega vzhiceno navdušuje zanj. Kako otročji je "slovanoljub"! Mar je sedaj bolj varna kakor pred letom dni, ko še ni nič vzela? — Radovedo.

"Am. Slovenec" je postal tako sopotniški za Stalinov režim, da je postal biš anti-fasistični "Naprej" brez potrebe. "Am. Domovina" očita tak greh "Enakopravnosti". "Am. Slovenca" si ne upa napasti. Ampak vendar je čudno. Reakcionarni slovenski klerikaleci, sovražniki vsega poštenega in dobrega, so kar iznenada planili v prednje vrste brambovcov boljševiske Rusije, ker je slovenska.

John L. Lewis nima samo veseljih dni. William Green lomasti po njem, češ, da je popolnoma s komunisti. Očita mu, da udriha le po "diktatorju" Rooseveltu, dočim nima zoper diktatorja Hitlerja in Stalina nobene hude besede. Vrh tega mu ne gre nič kaj po sreči njegova "delavska nestrankarska liga". On bi rajše tretjo stranko kot še enkrat Roosevelta, a mnogi drugi voditelji CIO pa bi rajše Roosevelta kakor pa Lewisovo-Browderjevo "tretjo" stranko. Unijskemu gibanju to sипomiseanje nič ne koristi.

Nekaj tega in nekaj onega

Milwaukee, Wis. — Čičaški pevski festival je bil uspešen in pevski zbori, ki so sodelovali, lahko s ponosom uživajo sad njih truda — neglede na "kritiko", ki jo je napisala Mary Jugg v Prosveti dne 22. maja. Zbori so napravili najboljšo, kar so zmogli in publika je bila prav zadovoljna, ter žno vred tudi dva ocenjevalca, Ivan Molek in Zvonko A. Novak, in to tudi nekaj šteje! Pevci, slovenski pevci žrtvujejo svoj čas in trud zato, da gojijo prvi našo kulturo, drugič, da ustrezajo občinstvu, katero je njihov najstrojži toda pravi kritiki in tretjič poskušajo s pravišnim razumevanjem podati našo pest tako, da zadovoljijo tudi tiste intelektualce, ki prihajajo iz naroda in potežkoče naših pevskih zborov, razumejo, dasi so kritični o — recimo nepravilnemu izgovarjanju besed in kritični pri napačnem izvajanju raznih pesmi. Vse te ljudi — in čedna masa jih je bila — so pevci zadovoljili in to je že lepo plačilo za njihov trud!

Milwaucianci so se na dan festivala izvrstno zabavali, četudi so imeli smolo — z busi namreč. Stvar je bila pa taka! Tisti bus, v katerem so se vozili Naprejci je šofiral Milwaucian, ostala dva, napolnjena z Junior All Stars Chorus-om in Naprejevimi prijatelji pa sta krmarila dva čičažana. No, Naprejev bus je privozil srečno in pravčasno do Stefanikove dvorane — ostala dva, krmarjena po čičažanih, pa sta korajžno jadrala skozi tisto dolgo čičaško vas in se končno znašla v Gary, Ind., kar pa ni razpoloženja ubogih trpinov v busih kar nič pokvarilo — še v veselje jim je bil tisti "detour". No, v Chicagu nimajo le dobrega in vestnega kritika, temveč tudi šoferje po božji volji. Naj že piha veter sem ali tja, nekaj čičažanom do smrti ne bom odpustil! Tam v kuhinji, v

Soba, v kateri sta se Trocki in žena otela smrti

Nedavni napad na Trockijevo vilo v Mehiki je bil resna stvar, kajti atentatorji so prišli s strojnimi, ugrabili v temi stražnike in pričeli usipati svinčenke v Trockijevo spalnico. K sreči so merili previsoko, da sta Leon Trocki in njegova žena iz utegnili zadržati se postelje in se splazili k steni pri oknu. Napadalcii so odili v mnenju, da so svoje delo dobro izvršili. Nedvomno so se zelo začudili, ko so izvedeli, da so svoj drzni čin zaman podvezli. Trockijeva vila je sedaj še bolj zastrazena. Na sliki je soba, v kateri sta se otela.

slavnostni dvorani, je skupina Prerestnovcev in če sem bil prav informiran tudi Savanov — moškega spola prosim — pomivala sklade, ponve, krožnike in sam vrag ve kaj še. Naše porednejše polovice so te grešnike kaj hitro opazile in jih nam postavljale v vzgled. Sam bože niti se usmili na prihodnji No-prejevi prireditbi nas tistih, ki v javnosti še vedno poskušamo nositi hlače. Nerganja ne bo konca ne kraja in ponosi Adami sinovi, člani Napreja, se bodo morali podati sinemu navalu naših žensk in postati vitezi burkelj in predpasnikov in vse to samo radi tega, ker Čičažani hočejo biti kavalirji...

Da ne pozabim. Naprej bo proslavil 30-letnico svojega obstoja prvo nedeljo v decembru v SS Turn dvorani. Program bo seveda tak, kakor se spodobi za starostno delavskih pevskih zborov. To omenjam zaradi tega, da druge organizacije pustijo ta dan Napreju, da bo ta dan res Naprejev dan. Dosti je za danes; drugič se spomnim kaj bolj v resnem tonu. — **France Puncer.**

Prvo slovensko spominsko praznovanje na Woodlawnu

Chicago, Ill. — Na Spominski dan 30. maja je priredila federacija SNPJ na pokopališču Woodlawn, kjer ima posebno sekcijo, svojo prvo spominsko svečanost v počast pokojnim članom in drugih naših zaslužnih rojakov, ki jih ni več med živimi. Svečanost se radi predhodkov sicer ni izvršila kakor bi prireditelji radi, vendar storjen je bil začetek, in je vredno, da se z njim nadaljuje. Kajti nič religioznega in praznovskega mi, ako se enkrat na leto snidemo, da se skupno spomnimo naših pokojnikov, ki so delali pred nami. Petja, ki si ga je pripravljala odbor zamislil, ni bilo, ker sta povabljena zboru odklonila sodelovanje. Mali skupini, ki je prišla na Woodlawn, so govorili o namestu te spominske svečanosti D. L. Lotrich, Frank Alesh in Filip Godina. — **Poročevalec.**

Prihodnja konferenca Prosvetne matice bo v Waukeganu.

V sporazumu z waukeganskimi, milwaucskimi in čičaškimi odborniki društev Prosvetne matice in klubov JSZ je določeno, da se bo vršila prihodnja konferenca za severni Illinois in Wisconsin v nedeljo 3. novembra v Slov. nar. domu v Waukeganu.

Poročilo s konference

Bridgeport, O. — Konferenca Prosvetne matice in JSZ v nedeljo 26. maja na J. Skofovi farmi na Bartonu se je udeležilo okrog trideset oseb, ki so zastopali klub št. 11 JSZ, šest društev SNPJ in eno SSPZ. Navzoči so bili tudi somišljeniki od drugih društev, katera še niso pri Prosvetni matici. Predsedoval je s. John Rebol, zapisnik pa je vodila soderužica Albina Kravanja. Poročila zastopnikov so bila še dokaj povoljna, posebno se od kluba Naprej v Bridgeportu. Vsi so zelo pohvalno omenjali klubovo majško slavnost, ki je napravila na udeležence velik vtis.

Razprave so bile stvarne. Precej obirno smo diskuzirali, kako ohraniti Proletarca. To je važen problem, ako pomislimo, koliko naročnikov je imel list pred leti samo v naših naselbinah tod okrog. In danes? Nad polovico naših ljudi je brezposelnih. Vsled denarne stiske ali pa tudi drugih vzrokov so mnogi Proletarca pustili ne samo pri nas ampak širom dežele. Kako jih pridobiti nazaj med naročnike? To je bilo važno vprašanje na tej konferenci in bo še važnejše na prihodnjem zboru.

Sklenili smo sodelovati pri nabiranju podpisov na peticije za nominiranje Normana Thomasa in Maynarda Kruegerja v Ohiu. Podpisani je takoj pričel s tem delom, ampak vsled sedanje furije so pri tem težave. Upam, da bomo uspeli vzlic njim.

Za delegata na prihodnjem zboru je konferenca izvolila s. Johna Viteza, namestnik pa je Louis Pavlinich.

Razpravljali smo tudi o bodočnosti našega pokreta in bili soglasno mnenja, da bo bodoči zbor moral kaj konkretnega skleniti za pojačanje JSZ, ako bomo hoteli držati naše napredne vrste trdno sklenjene.

Kadar imamo kaj denarja in konferenčni blagajni, prispevamo v tiskovni sklad Proletarca iz nje. Ob tej priliki tega nisimo mogli storiti, zato smo zbrali vsoto \$65.55 med seboj, kar je priložen prispevek, upoštevajoč razmere v teh krajih.

Omenil sem že, da so bile razprave stvarne. Lahko še dodam, da je bilo vse zborovanje konstruktivno in je poteklo brez napetosti.

Ker imamo svojega fotografa v osebi s. F. Matkota, so se dali udeleženci tudi slikati. Zal pa, da v takih slučajih ne morem nikoli dobiti skupaj vseh članov. Nekateri zadržijo boleznii, ali pa kakii izredni opravki.

A tudi 30 oseb iz raznih naselbin je že nekaj! Pa smo se postavili med cvetoče grmičevje, ki je bilo baš sedaj najkrajše in tako je imel fotograf pred seboj res lepo sceno. Skofova farma je res prijeten kraj za take sestanke, posebno sedaj, ko je še vse v zelenju in cvetju.

Na konferenci je bilo sproženo vprašanje, ako se bi moglo na kak način združiti Proletarca in Čamkarjev Glasnik, ker bi bilo to obema v korist.

Prihodnja konferenca se bo spet vršila pri s. J. Skofu in sicer v nedeljo 22. sept. ob 10. dop. Po končanem zborovanju pa bomo imeli ravno tam piknik.

Zastopniki društev SNPJ in SSPZ so izrazili željo, da se bi ideja združenja v teh dveh organizacijah tudi uresničila. Po konferenci smo imeli sestanek zastopniki federacije SNPJ in se domenili glede skupne vožnje na dan SNPJ, ki bo 28. julija v Clevelandu. Iz pomenu je bilo razvidno, da bo šla iz teh naselbin omenjenega dne v slovensko metropolo prečejšnja karavana avtov.

vabljeni vsi somišljeniki progresivnega delavskega gibanja.

Klub Naprej bo imel svojo redno sejo v nedeljo 16. junija ob 10. dop. To bo zadnja seja pred zborom. Apeliram, da se je vsi udeležite.

Popoldne istega dne bo piknik federacije SNPJ na Blaine. Vršil se bo na prostorih društva št. 333. Prebitok je namenjen v pomoč brezposelnim članom federacije, zato ste vabljeni vsi v bližnjih in oddaljenih naselbinah, da pridete 16. junija na Blaine na piknik federacije. — **Joseph Snoy.**

"Big Tony" se vrnil na delo

Oakland, Calif. — Anton Tomšič, ki ga poznamo posebno pod imenom "Big Tony", je toliko okrevdal, da se je vrnil na delo. Dejal je, da bi bil še rad doma, kajti opravljati more le kaj lahkega, pa tudi zdravnikii so mu ukazali, da napornega dela se nikakor ne sme lotiti. Ampak finančni minister je strog in pravi: Delaj, če hočeš živeti, vsaj še sedem let, potem boš upravičen do starostne zavarovalnine ali "ajmežne".

Tako se špasa Toni in se smeje naprej skozi življenje. Tudi njegovi soprogi je bila sreča mila. Bila je na postelji že dolgo, zdravnikii pa so njo in njega pripravljali v razodetje, da ne bo mogla nikoli več hoditi. Trudili so se v bolnišnicah in v drugih zdravstvenih zavodih, v katere je bila poslana, pa so povsod odmajevali.

"Sedaj spet kuha," pravi T. ne. "Ne more sicer hoditi kakor pred njeno dolgotrajno boleznijo, a je vendarle pokonci in hodi, čeprav pojamra, da jo nege po takih poskusih jako bole. Zdravniki pa se čudijo, ker je obenem tudi korajžna in vesela.

Vsi njuni prijatelji so vzradoščeni, ker odganjata s takim uspehom celo najtežje nezgode. — **Prijatelj.**

Hull-House v Chicagu obhaja 50-letnico

Hull-House, znamenita socialna ustanova na 800 S. Halsted St., v Chicagu, je slavil 50-letnico s posebnim slavjem, ki je trajalo od 17. maja in bilo končano v nedeljo 26. maja.

V nevarnosti potrebno edinstvo in sloga

Jugoslovanski kurir poroča, da je vsled sedanje napetosti zveza učiteljev Jugoslavije izdala na narod apel za sloga, da bo enoten in vsaki nevarnosti in v potrebi obrambe svoje dežele.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio-uro v Chicagu od 9. do 10. ure popoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

Nekaj o razstavi in drugem

San Francisco, Calif. — V slovenskih listih je bila svetovna razstava v San Franciscu letos in lani le malokrat omenjena, dasi jo je obiskalo veliko naših rojakov. A o newyorški pa so veliko pisali.

Morda smo mi predalec na zapadu. Zato se tudi tako malo zanimamo za vse, kar se dogaja po vzhodu. Včasii so bili od tod dopisi v Proletarca bolj pogosti. Tudi naročnikov je imel več. Pridobil bi jih s pomočjo dobrega agitatorja lahko nazaj, ampak agitatorjev je v sedanjih dneh vedno manj.

Klub Slovenija, ki je že veliko storil, je bil pred letom dni na seji vprašan, če bi bil pripravljen pomagati z malo preiditvijo v korist Proletarca. Tone Tomšič je menda sprožil tak nasvet in obljubil igrati zastoj. Ampak ni imel zadosti opore.

Znatno več jo imajo katoliške publikacije. Od kar ima slovenska fara na "hribu" (kraj v San Franciscu, kjer je slovenska naselbina) duhovnika, ki je dober družabnik in agitator, je združil posebno mladino v cerkveni pevski zbor. Rekel bi, da so ljudje kar "ponoreli" za njim. Ne morejo ga prehvaliti. Posebno od kraja, dokler se ga še niso privadili, so ga oboževali. Zdjaj pa so z njim vsled prijateljstva. Februarja t. l. je priredil v korist svojega zbora veselico. Prinesla je \$400 čistega prebitka.

Za napredno stvar se ne dobi takih podpor, pa če se prireditelji še tako trudijo.

Opazovalec.

Vabilo na piknik Progresivnih Slovencev

Park Hill, Pa. — Na svoji seji 26. maja smo Progresivne Slovence sklenile prirediti naš prvi piknik v nedeljo 16. julija na Park Hillu. Vabimo nanj vse od blizu in daleč. Uslugi jim bomo vračale s posebanjem njihovih priredb.

Upam, da nas ta dan obiščeta tudi John Fradel in njegova soproga Mary iz Latrobe. On se bo lahko spet zabaval z izpodbijanjem kože, kajti v tem sportu je izredno dober in tudi Johnny ml. Torej želim, da se 16. julija vidimo na Park Hillu. Ob tej priliki se zahvalim vsem, ki ste se udeležili naše veselice 13. aprila. Uspela je dobro. — **Angela Mele.**

PRISTOPAJTE K
SLOVENSKI NARODNI PODPORNÍ JEDNOTI
NAROCITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Prva slovenska pralnica se priporoča rojakom v Chicagu, Ciceru in Berwynu.
Parkview Laundry Co.
FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika
Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno
Telefoni: CANAL 7172—7173
1727-1731 W. 21st Street
CHICAGO, ILL.

Se en odbor za pomoč Jugoslaviji

V New Yorku je bil ustanovljen odbor pod firmo "The Yugoslav National Emergency Committee", ki je nam poslal v objavo svoj prvi proglas, datiran na kuverti dne 28. maja 1940.

To je menda tretji poskus na papirju v zadnjih par letih, da se pomaga ljudem tam čez. V Am. Slovincu je pred približno enim letom ali nekaj prej, aperliral za strnitev slovenskih krogov in listov v tej deželi v pomoč Jugoslaviji njegov urednik John Jerić.

S sodelovanjem Antona Terbovca in gl. tajnika JSKJ je objavil apel na naš narod za rešitev slovenske književnosti in slovenskih književnikov Louis Adzmič. Gl. tajnik JSKJ Zbanič se je nato že po prej določenem planu obrnil na nekatere podpornice organizacije z vprašanjem o sodelovanju.

Ker apeli sami na sebi nikoli ne delajo, nego so le črke na papirju, se je o njih le nekaj pisalo in pri tem je ostalo.

Tudi urednik Prosvete Ivan Molek je nedavno svetoval, da naj bomo v slučaju potrebe pripravljene podvzeti pomožno akcijo zo svoje ljudi v starem kraju.

Omenjeni apel newyorškega odbora, ki se je očividno sestavil iz posameznikov na svojo pest in ne zastopa nikogar, je veliko bolj direktna akcija kakor pa prej omenjeni poskusni apeli. Kajti v njemu so ljudje, ki imajo v raznih podvzetih in vrste že skušnje. Ni pa verjetno, da bodo uspeli vzlic njim, kajti le predobro vemo, da so bile vse akcije posameznikov v dobi prejšnje svetovne vojne med ameriški Jugoslavnici kmalu pozabljene, ker so jih vodili nikomur odgovorni ljudje, toda edina in najpoštenjša organizacija med njimi, edina, ki je podajala javne račune od početka do konca — JRZ — pa je še danes napadana in blatena.

Edini med podpisanci v novem newyorškem odboru, ki je med Slovinci več ali manj znan, je Rayner F. Hlača, ki je označen za podpredsednika. Njegov apel se glasi (priobčen dobesedno, kakor poslan):

Strahen vihar razsaja po Evropi. Človeštvo stoji osupnjeno v tej črni uri, in zdi se, da je njegova usoda na vagi.

Ta vihar — bojimo se — utegne se razširiti tudi na našo rojstno domovino, Jugoslavijo. Upamo in molimo, da bodi naš narod ohranjen strahote in trpljenja vojne in invazije.

Ali, ako do tega pride, tedaj mi — njihovi bratje v Novem svetu — moramo biti pripravljene, kajti v takem slučaju bo naša neizogibna dolžnost, da storimo vse v naših močeh, da pomagamo moralno in gmotno, seveda v mejah zakonov naše nove domovine.

Ravno da se pripravimo za slučaj take nujne potrebe, se je

s podporanjem naših newyorških organizacij ustanovil začasen Odbor, ki gre pod imenom "Yugoslav National Emergency Committee". Njegova svrha, — kakor ime samo narekuje — je pripraviti se za slučaj potrebe in, ako ta nastane, začeti take akcije, za kakršne se bodo zdele potrebne; interesirati in informirati ameriško javnost, organizirati in priporočati pomožne akcije, sodelovati z našimi organizacijami in sploh dajati kolektivni izraz naravnih želji vsakega izmed nas, da pomaga, kolikor more.

Ta Odbor je strogo nepristranski in izvenstranski ravno kot izvenstransko bi bilo trpljenje našega naroda.

Odbor se ne nameče nikakoli drugi organizaciji, ki je voljna pomagati, marveč nudi svoje sodelovanje vsaki organizaciji, skupini ali poedincu, ki hoče pomagati v sili. Edina njegova svrha je pomagati, in to hitro.

Stalen odbor bo organiziran na prihodnji seji delegatov naših organizacij v Večjem New Yorku, ki se bo obdržavala v nedeljo, dne 16. junija 1940, ob 3:30 pop., v Hartley House, 413 West 46th St., New York City.

Za začasni odbor: Toma S. Dominis, predsednik; Rayner F. Hlača, podpredsednik; Lazar Babič, podpredsednik; Šime Juretič, tajnik; Josip Erceg, blagajnik.

Društvena adresa: 627 West 48th St., New York City.

PODCENJEVALCI SILE FASIZMA SO SE POGUBNO ZMOTILI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

vsem navčnih Američanov, ki mislijo, da so pacifisti, pa so se iznenada iznašli v oboroževanju, kakršnega ta dežela še ni poznala v "mirni dobi". Nekje je za to vzrok. Pacifisti miže pred njim in enostavno vprijejo o imperialistični vojni. Ne vedo pa, da ji s tem v ničemer ne škodujejo, pač pa donosajo razočaranje v vrste onih, ki vedo, da so v tej vojni med imperialisti na eni strani vendarle temeljite razlike. In če bo kdo plačal poraz demokratičnih sil, ga bo delavstvo prav gotovo vsepovsod, tudi v Zed. državi.

Poraz demokratičnih sil v Evropi, ako se dogodi, bo plačalo v prvi vrsti mednarodno delavstvo ne samo v evropskih deželah, nego tudi v Zed. državi, četudi pacifisti, neosocialisti in komunisti skupno vprijejo, "niti centa za vojno". S tem pa ne mislijo izdatkov za vojno nego materialno podporo zavestnikom. Ničče se take propagande ne raduje bolj kakor fašistična os Berlin-Rim. Oziroma sedanji vrhovni fašistični poglavar Hitler, kajti Mussolini mu sedaj le še sekundira.

Časopisi v Zed. državah

Po prebivalstvu so Zed. države znatno manjša dežela kakor sovjetska Rusija. Toda v časopisju je daleč prekašajo, bodisi v cirkulaciji, v tehnikji, po obsegu in kar je najznačilnejše, tisk v tej deželi je še vedno svoboden vzlic vojni historiji. Tu lahko še zmerom vsakdo ozmerja predsednika republike, ali kogarkoli, ne da se bi mu bilo treba bati kaj drugega kakor tožbe.

Letos smo imeli ljudsko štetje in med tem so števeci nabirali tudi podatke o drugih stvareh, na primer med farmarji o časopisju itd.

L. 1937 je bilo v tej deželi 13,028 časopisov, ki so imeli približno 44 milijonov naročnikov. Izmed listov je bilo 2,228 takih, ki so izhajali dnevno.

Lani je izhajalo v tej deželi 1,047 časopisov v neangelskih jezikih. Izmed teh je bilo 118 dnevnikov, 567 tednikov, ostali časopisi pa so izhajali, ali še izhajajo, po dvakrat ali enkrat na mesec. Listi tujerodcev v tej deželi izhajajo v 35 različnih jezikih.

"Vzajemna Svoboda" v novi obliki

V Mariboru je izšla 1-2. številka socialistične revije "Vzajemna Svoboda" v novi obliki. Urejena je dobro, toda se pozna, da ji je vsled poostrene cenzure težko vršiti svojo nalogo. Vsekakor gre našim sodrugom v Mariboru in drugod po Sloveniji priznanje za njihovo vztrajanje z Delavsko Politiko in z omenjeno revijo. Kajti njihove težkoče so velike.

STROGI PREDLOGI IN MUČNE ODREDBE PROTI "TUJCEM"

(Nadaljevanje s 1. strani)

da vsak Mehičan, ki bi bil primoran vprašati za relief, bi zapadel deportaciji.

Najnevarnejša predloga

Poslanec John J. Dempsey iz države New Mexico je predlagal zakon, ki določa deportiranje vsakega tujca, ki veruje ali propagira kakršnokoli spremembo v formi ameriškega vladnega sistema, ali če pripada katerikoli izmed onih organizacij, ki verujejo ali propagirajo take spremembe.

Ze v prošlosti so imeli sitnosti mnogi nedržavljanji, bodisi na sodiščih ali pa pri imigracijski oblasti, ker so bili obtoženi ali pa osumljeni prekucijskih aktivnosti.

Poslanec Howard W. Smith iz Virginije je istotako predložil zakonski načrt, ki določa vrsto prestopkov, radi katerih bi bili kršilci podvrženi deportaciji. Največ se jih nanaša na prevratniška delovanja. Tu bi bili prizadeti tudi "sededeči" stavkarji in vsi drugi tujci, ki se bi v stvarkih posluževali nasilnosti, ali kršili sodne prepovedi. Dalje določa, da so podvrženi deportaciji tudi vsi oni tujci, ki so kdaj prej bili člani, neglede kako dolgo nazaj, takih organizacij, ki so smatrane za prevratniške.

Vse tu navedene in mnoge druge slične predloge so bile predlagane v zbornici poslancev in v senatu v prošlih par mesecih. Večinoma so tudi s stališča, kakršnega imajo predlagatelji, nepotrebne, ker slični zakoni in naredbe že obstoje, le da se jih v zadnjih osemnajstih letih ni tako strogo izvajalo kakor v medvojnih letih in par let po vojni.

Slaba stran, kot že omenjeno, vseh teh akcij je, ker delajo vtis, da le tujerodci so nejojalni in le njih se je bati v vlogi pete kolone.

Dolžnost delavskih unij, podpornih in delavskih političnih organizacij ter liberalnih skupin je, da v tej naraščajoči historiji branijo civilne svobodščine in ščitijo vse, ki so jih vredni. In kakor so jih vredni svobodoljubci Američani, isto tako so jih tudi tujerodci, ker so k veličini in bogastvu te dežele ogromno prispevali in so ji prav tako zvesti, kakor domačini.

PROSVETNA MATICA

Jugoslovanske socialistične zveze

2301 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

ODBOR:

Louis Beniger, Joseph Drasler, Mary Oven, Chas. Pogorelec, tajnik

SEZNAM PODPORNIH DRUŠTEV VCLANJENIH V PROSVETNI MATICI

- S. N. P. J.
- St. 1, Chicago, Ill. — Tajnik Anton Trojar, 2657 S. Lawndale Ave.
 - St. 2, La Salle, Ill. — Tajnik Fred Malgaj, 25 Westclox Ave., Peru, Illinois.
 - St. 3, Johnstown, Pa. — Tajnik John Oreskovich, 904 Chestnut St. Rear.
 - St. 5, Cleveland, O. — Tajnik Ludvik Medvesek, 6409 St. Clair Ave.
 - St. 6, Morgan, Pa. — Tajnik Jacob Dermota, Box 427.
 - St. 7, Claridge, Pa. — Tajnik Mike Baloh, Box 212.
 - St. 8, So. Chicago, Ill. — Tajnik Joseph Kosich, 10015 Ave. L.
 - St. 9, Yale, Kans. — Tajnik John Pečar, R. R. 1, Pittsburg.
 - St. 13, Bridgeport, Ohio. — Tajnik Joseph Snoy, RFD 1, box 7.
 - St. 14, Waukegan, Ill. — Tajnica Frances Artach, 1015 Lenox Ave., No. Chicago, Ill.
 - St. 21, Pueblo, Colo. — Tajnik Frank Pechnik, 1232 Eiler Ave.
 - St. 29, Thomas, W. Va. — Tajnik Lenhart Werdinek, Box 165.
 - St. 31, Sharon, Pa. — Tajnik Joe Paulenich, RFD 1, box 13.
 - St. 33, Ambridge, Pa. — Tajnik Anton Ziberna, 205 Locust St.
 - St. 34, Indianapolis, Ind. — Tajnik John Jeran, 1108 N. Holmes Ave.
 - St. 36, Willock, Pa. — Tajnik John Dolene, Box 73.
 - St. 39, Chicago, Ill. — Tajnik John Potokar, 2610 S. Ridgeway Ave.
 - St. 44, Conemaugh, Pa. — Tajnik Frank Podboy, Box 31, Parkhill.
 - St. 47, Springfield, Ill. — Tajnik Louis Aidich, 1832 S. Renfro St.
 - St. 49, Girard, O. — Tajnik John Tancek, RFD 1.
 - St. 53, Cleveland, Ohio. — Tajnik Joseph F. Durn, 15605 Waterloo Road.
 - St. 54, Glencoe, O. — Tajnica Albin Kravanja, Box 66.
 - St. 59, De Pue, Ill. — Tajnik John Zuglich, Box 396.
 - St. 60, Lloydell, Pa. — Tajnik Ralph Jerman, Box 130.
 - St. 63, Rillito, Pa. — Tajnik Frank Primozich, Box 65.
 - St. 64, West Newton, Pa. — Tajnik Joseph Jovan, RFD 2, box 137.
 - St. 65, Breezy Hill, Kans. — Tajnik Karol Derganc, R. R. 1, Mulberry.
 - St. 69, Eveleth, Minn. — Tajnik Louis Lassar, 407 Garfield St.
 - St. 81, Red Lodge, Mont. — Tajnica Mary Erzožnik, Box 753.
 - St. 82, Johnstown, Pa. — Tajnik Frank Chuchek, 442 Ohio St.
 - St. 87, Hermine, Pa. — Tajnica Marie Zornik, Box 202.
 - St. 88, Moon Run, Pa. — Tajnica Jerica Gorjup, Box 204.
 - St. 89, Midway, Pa. — Tajnik John Just Jr., Box 22.
 - St. 98, La Salle, Ill. — Tajnik Frank Dernach, 426 Union St.
 - St. 102, Chicago, Ill. — Tajnica Minka Alesh, 2124 S. Pulaski Rd.
 - St. 101, Greensboro, Pa. — Tajnik John Skoda, R. D. 1.
 - St. 104, West Allis, Wis. — Tajnica Kristina Pugej, 1409 So. 56th St.
 - St. 106, Imperial, Pa. — Tajnica Mary Poljak, Box 324.
 - St. 107, St. Louis, Mo. — Louis Speck, 4655 Rosa.
 - St. 110, Chiabholm, Minn. — Tajnik Frank Jenko, 411 W. Hemlock St.
 - St. 118, Pittsburgh, Pa. — Tajnik Joe Hrvatin, 5419 Butler St.
 - St. 119, Waukegan, Ill. — Tajnica Antonia Bezek, 1124 Jackson St., No. Chicago, Ill.
 - St. 121, Detroit, Mich. — Tajnica Katherine Junko, 1215 E. Nevada Street.
 - St. 122, West Aliquippa, Pa. — Tajnica Theresa Gerzel, 334 Erie Ave.
 - St. 124, Forest City, Pa. — Tajnik Louis Sasso, Box 877.
 - St. 126, Cleveland, Ohio. — Tajnik John J. Gabrenja, 1102 E. 63rd St.
 - St. 137, Cleveland, O. — Tajnica Antoinette Simeich, 1091 Addison Rd.
 - St. 136, Canonsburg, Pa. — Tajnik John Zigmant, Box 221, Strabane.
 - St. 142, Cleveland, Ohio. — Tajnik Frank Sustarsic, 15726 Holmes Ave.
 - St. 143, East Helena, Mont. — Tajnik Joseph Mihelich, Box 165.
 - St. 145, Cliff Mine, Pa. — Tajnik Matt Vidmar, RFD 2, Box 191, Coraopolis.
 - St. 147, Cleveland, O. — Tajnik Leonard Poljak, 6319 Carl Ave.
 - St. 154, Sugarite, New Mex. — Tajnik Jacob Skerlj, Box 74.
 - St. 158, Euclid, Ohio. — Tajnik John Ivančič, 20800 Miller Ave.
 - St. 168, Conemaugh, Pa. — Tajnik Blas Brezovek, Box 74.
 - St. 176, Piney Fork, O. — Tajnik Frank Završnik, Box 331.
 - St. 192, Milwaukee, Wis. — Tajnica Josefa Slapnik, 14 S. 14th St.
 - St. 198, Willard, Wis. — Tajnik Joseph Slemec, R. 1.
 - St. 204, Luzerne, Pa. — Tajnik Frank Baloh, 858 North St.
 - St. 206, Gross, Kans. — Tajnik John Shular, RR 1, Box 162, Arcadia.
 - St. 207, Butte, Mont. — Tajnica Mary Jenker, 2303 Cottonwood St.
 - St. 234, Milwaukee, Wis. — Tajnik Joseph Fritz, 831 W. Walker St.
 - St. 235, Newburg, Kansas. — Tajnik John Croypišek, R. R. 2, Mulberry.
 - St. 244, Kayler, Pa. — Tajnik Anton Zagar, RFD 2, Box 37, E. Brady.
 - St. 254, Bon Air, Pa. — Tajnik Joseph Widmar, RD 2, Box 84, Johnstown, Pa.
 - St. 258, Bellaire, O. — Tajnik George Vuoclich, 427 West 43rd St., Shadydale, O.
 - St. 262, Farrell, Pa. — Tajnik Frank Stambal, 1084 Sherman Avenue, Sharon, Pa.
 - St. 267, Kemmerer, Wyo. — Tajnik Anton Tratinik, Box 161, Diamondville, Wyo.
 - St. 268, Ely, Minn. — Tajnik Jacob Kunstelj, Box 523.
 - St. 274, Dunlo, Pa. — Tajnik Martin Volčjak, Box 204.
 - St. 267, Burgettstown, Pa. — Tajnik Frank Laurich, 10 Linn Ave.
 - St. 295, Bridgeville, Pa. — Tajnica Frances Oblak, 921 McLaughlin Rd.
 - St. 296, Spring Glen, Utah. — Tajnik Mark Patrick, RFD 1, Helper, Utah.
 - St. 299, Walsenburg, Colo. — Tajnik George Stiglich, 622 Main St.
 - St. 300, Braddock, Pa. — Tajnik Anton Rozanec, 1446 Grandview Ave.
 - St. 312, Cleveland, O. — Tajnik John Strancar, 716 E. 159th St.
 - St. 317, Export, Pa. — Tajnik Jacob Bele, Box 624.
 - St. 318, Baggaley, Pa. — Tajnica Theresa Matko, RFD 1, Box 165, Latrobe, Pa.
 - St. 321, Warren, O. — Tajnik Joseph Jež, 148 4th St. S. W.
 - St. 325, Gowanda, N. Y. — Tajnik Anton Klemenčič, Box 133.
 - St. 333, Blaine, O. — Tajnik Nick Glagovšek, Box 188.
 - St. 344, Sheboygan, Wis. — Tajnik Leo Milostnik, 1216 Alabama Ave.
 - St. 358, Power Point, O. — Tajnik Thomas Mrcina, Box 16.
 - St. 388, Purglove, W. Va. — Tajnica Rose Selak, Box 214, Star City, W. Va.
 - St. 407, Windsor Heights, W. Va. — Tajnik Louis Mihalčič, Box 113.
 - St. 408, Kansas City, Kans. — Tajnik Geo. Kvaternik, 402 N. 5th St.
 - St. 425, Triadelphia, W. Va. — Tajnica Mary Kosem, Box 106, Elm Grove, W. Va.
 - St. 434, Arma, Kans. — Tajnik Martin Krusič, Box 144.
 - St. 449, Cicero, Ill. — Tajnik Frank Margolle, 2138 So. 58th Ave.
 - St. 450, Euclid, O. — Tajnica Mary Dodie, 977 E. 239th St.
 - St. 472, Harmarville, Pa. — Tajnik Joseph Klais, Box 569.
 - St. 476, Salem, O. — Tajnik Frank Hrvatin, 510 Aetna St.
 - St. 477, Cleveland, O. — Tajnik Gajper Segulin, 10709 Prince Ave.
 - St. 494, Point Marion, Pa. — Tajnik Anton Zupančič, Box 861.
 - St. 503, Hyatsa, Pa. — Tajnik Frank Kresevich, Box 75, Jerome, Pa.
 - St. 559, Chicago, Ill. — Tajnik Donald Lotrich, 2634 So. Lawndale Ave.
 - St. 562, Barton, O. — Tajnik Joseph Skoff, RFD 4, Box 119-A, St. Clairsville, O.
 - St. 564, Detroit, Mich. — Tajnica Mary Travnik, 18199 Russell.
 - St. 568, Waukegan, Ill. — Tajnica Christine Stritar, 913 Adams Blvd.
 - St. 569, Fontana, Calif. — Tajnik John Pechnik, R. 1, Box 8.
 - St. 600, Johnstown, Pa. — Tajnica Mary Konchan, 623 Forest Ave.
 - St. 643, Girard, O. — Tajnik Henry E. Cigolle, 1012 N. State St.
 - St. 683, Hutchison, Pa. — Tajnik Frank Juvan, Box 68, Hermiale, Pa.
 - St. 686, West Allis, Wis. — Tajnik Adolph Yershin, 1129 S. 62nd St.
 - St. 690, Kansas City, Kans. — Tajnik Joseph Rezin, 403 N. 7th St.
 - St. 700, Roundup, Mont. — Tajnica Rose Bajok, Box 1111.
 - St. 725, Latrobe, Pa. — Tajnica Mary Fradel, 1004 Alexandria St.
 - St. 747, Milwaukee, Wis. — Tajnik Wm. Clarine, 2039 N. 21st Lane.
 - St. 752, Sudbury, Ont. Canada. — Tajnik Andrew Graf, 387 Burton Ave.
 - Kansaska Federacija SNPJ, Pittsburg, Kans. — Tajnik Joe Bratko-vich, R. R. 1.
 - Federacija SNPJ, N. E. Ohio. — Tajnik Maki Kotnik, 515 Beulah Ave., Akron, O.
 - Federacija SNPJ Fayette in Green County, Pa. — Tajnik Anton Skvareh, Box 391, Vestaburg, Pa.
 - Federacija SNPJ zap. Penna. — Tajnik Jacob Ambrozich, R. 1, McKees Rocks, Pa.
 - Federacija SNPJ, Conemaugh Valley, Pa. — Tajnik Andrew Vidrich, 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
 - Federacija SNPJ E. Ohio in Pa. — Tajnica Frances Mihevc, RFD 1, Salem, Ohio.
 - Federacija SNPJ, Milwaukee, Wis. — Tajnica Anna Puncer, 2107 So. 65th St., West Allis, Wis.
 - Federacija SNPJ za Wyoming. — Tajnik Frank Remits, 1034 Pilot Butte Ave., Rock Springs, Wyo.
 - Federacija SNPJ, cent. Ill. — Tajnik Frank Hersich, R. R. 1, Virden, Ill.
 - Federacija SNPJ, Westmoreland, Pa. — Tajnik Anton Zornik, Box 202, Hermine, Pa.
 - Federacija SNPJ, E. Ohio in zap. W. Va. — Tajnik Louis Pavlinich, RFD 1, Box 52, Bellaire, O.

St. 222, Girard, O. — Tajnik John Bogatay, 143 Smithsonian St.

KULTURNA DRUŠTVA IN ZBORI, VCLANJENI V PROSVETNI MATICI

Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill. — Tajnik Anton Garden, 2301 So. Lawndale, Ave.

Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O. — Tajnica Sophie Turkman, 6409 St. Clair Ave.

Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich. — Tajnik H. A. Retzel, 24140 John R., Hazel Park.

Soc. pevski zbor "Naprej", Milwaukee, Wis. — Tajnik Frank Puncer, 2107 S. 65th St., West Allis.

Pevski zbor "Prešeren", Pittsburgh, Pa. — Tajnik Frank Oblak, 7205 Butler St.

Dramsko društvo "Ivan Cankar", Cleveland, O. — Tajnica Bertha Eršte, 6209 Schade Ave.

Dramatični klub, Indianapolis, Ind. — Tajnik Louis Znidarsch, 938 Ketcham St.

Pevsko društvo "Triglav", Kirkland Lake, Ont., Canada. — Tajnik Philip Steklars, 87 Wood St.

Dramski klub "Zora", Pueblo, Colo. — Tajnica Rose Radovich, 108 Rice Street.

Dramski klub "Slovenija", Barberton, O. — Tajnica Mary Usnik, 289 George St.

Dramsko društvo "Anton Verovšek", Cleveland, O. — Tajnica Anna Vadal, 16118 Arcade Ave.

Dramsko društvo "Soča", Strabane, Pa. — Tajnik Joseph Zupančič, Box 206.

Gospodinjaki odesk S. N. D., Waukegan, Ill. — Tajnica Mary Sustarsich, 932 McAllister Ave.

Zenski združeni odesk, Waukegan, Ill. — Tajnica Mary Pierce, 843 McAllister Ave.

Zenski odesk SND, Detroit, Mich. — Tajnica Jennie Zupan, 1148 George St., Hazel Park.

Izob. in zab. dom, Library, Pa. — Tajnik Nick Triller, Box 121.

Citalnica S. N. D., Waukegan, Ill. — Tajnica Mary Sustarsic, 932 McAllister Ave.

Citalnica S. D. D., Collinwood, O. — Tajnik Louis Elovor, 16813 Grove-wood Ave.

Izob. društvo "Vihar", Krays, Pa. — Tajnik Anton Tazuelj, R 2, Box 13, Windber, Pa.

OPOMBA. — Tajnike vclanjenih organizacij prosimo, ako zaparijo kako pomoč v naslednj, naj to sporoče tajništvo Prosvetne matice, da se jo v bodoče popravi.

"Proletarac" ne bi mogel izhajati brez podp. Ker so mu potrebne, upotrebite prilžnosti za zbiranje prispevkov v njegov tiskovni sklad.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

JUNIJ

ARMA, KANS. — Pionirski klub it. 21 JSZ v nedeljo 9. junija.

CHICAGO, ILL. — Pionirski klub v korist Proletarca v nedeljo 30. junija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

STRABANE, PA. — Pionirski konferenca klubov JSZ in Prosvetne matice za zap. Pennsilvanijo v nedeljo 30. junija na Drenikovih prostorih.

WAUKEGAN, ILL. — Pionirski klub it. 45 JSZ v nedeljo 30. junija na Stanovnikovih farmi.

JULIJ

CLEVELAND, O. — Slavje 30-letnice kluba it. 27 JSZ in pionirski soc. Zarje v nedeljo 7. julija na farmi federacije SNPJ.

AVGUST

STRABANE, PA. — Pionirski klub it. 118 JSZ v nedeljo 18. avgusta na Drenikovih prostorih.

OCTOBER

CHICAGO, ILL. — Dramska predstava kluba it. 1 JSZ v nedeljo 20. oktobra v dvorani SNPJ.

NOVEMBER

WAUKEGAN, ILL. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 3. novembra v SND.

CLEVELAND, O. Na Zahvalni dan v četrtki 21. novembra koncert soc. Zarje v SND, St. Clair Ave.

CHICAGO, ILL. — Koncert Save v nedeljo 24. novembra v dvorani SNPJ.

HIGHLAND PARK Beer Distributor

STEVE PAVKOVIC, lastnik

Razvažam SVEŽE PIVO najbolje vrste—kakor

SCHMIDT'S—Sparkling Beer RHEIN-BRAU—The Aristocrat

147 VICTOR AVE. HIGHLAND PARK, Michigan Tel. Townsend 8-1778

BARETINCIG & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 1475

424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS: 2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily

At 3724 W. 26th Street Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd 4:30—6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by appointments only

Residence Tel.: Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

Palandech's Yugoslav-American Radio Broadcast

every Saturday, 3 to 4 P. M. Station WHIP, 1480 kilocycles. (First Station on your dial.)

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicaga in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue Chicago, Illinois

CALL TO ACTION

We do not mean by the above term the kind of call to action that a great part of the earth is becoming more and more familiar with, but, on the contrary, a call to action for fun, pleasure, and enjoyment. A call to action for our picnic Sunday, June 30, at Kegel's Grove in Willow Springs. This will be Proletarec's Benefit Picnic sponsored entirely for the benefit of our Sustaining Fund and therefore requiring concentration of our full time and energy upon it.

During the summer months when activity drops to new lows, the same financial buckbear which no labor organ escapes befalls us, and it is only by virtue of our own Proletarec benefit picnic held here in Chicago each year and the picnics other JSF Branches throughout the country sponsor for this purpose, that we are able to survive the summer period.

From its initial meeting, held recently, it is evident that the committee planning arrangements will leave no stone unturned to make this one of the most outstanding affairs among our people in Chicago this summer. So far, a full program of entertainment covering the entire day, is planned, and we can feel sure that as far as that end of the work is concerned it will be well handled.

But, to assure our picnic the kind of a success we would all like to see, it is necessary that we employ a tremendous amount of advertising for it. And in this respect, every last one of our readers, friends, and sympathizers can be brought into play, first, to decide themselves to come, then talk to their friends about it, ask them to come, too, and if possible, get up a party, a carload or more to attend. Willow Springs in the summer time is one of the most attractive picnic spots in the Chicago environs, and no one will hesitate going there, or regret it either.

A well known orchestra has been secured for the day; there will be games and entertainment throughout the afternoon, and of course, plenty of good things with which to quench your thirst and hunger.

Thousands of pluggers advertising the day are being distributed. See to it that your friends get them and attend.

Pioneers Will Picnic At Red Gate Grove, Sun.

CHICAGO.—One of the first picnics of the summer will be the Pioneer Lodge moonlight picnic at the Red Gate Picnic Grove this Sunday. The grove is located at 97th street and Archer road. In case the present rainy season continues and it rains on Saturday, June 8, as it does most every other day, the picnic will be held at the Slovene Labor Center.

Dance music will be furnished by Gradisek-Omerza, and for 15 cents, with a courtesy ticket, which you can get from any Pioneer member, or 25 cents without the ticket, the entire picnic program done up in elaborate Pioneer style, will be open to you.

A bus will leave from Cermak and Wabcock at 8 p. m. and from the Slovene Labor Center at 8:15, at a round-trip fare of 40 cents.

MEXICAN HORIZONS

Tourists planning trips to Mexico this summer will be interested in learning about the series of two-week seminars to be conducted during the summer in Mexico City.

Each seminar will last for 2 weeks and will include 6 lectures and 6 related field trips, and will be conducted entirely in English.

Topics and lectures will be: **Economic Problems of Mexico**, by Dr. Federico Bach, economist and statistician; **Education in Mexico**, by Prof. Herberto Montes de Oca Sein, author and teacher; **Land and Agricultural Problems**, by Clarence Senior, author of "Mexico in Transition" and numerous articles on Mexico, Director of Laguna Conference, student of Mexican agrarian problems; **Social Services in Mexico**; **The Indian in Mexico**; and **Mexican Art and Handicrafts**.

They will be held from June 3 to Aug. 12. Further information can be secured by writing to **Mexican Horizons**, 229 Avenida Alvaro Obregon, Mexico City, D. F.

THOMAS DINNER

CHICAGO.—A reception and dinner to Norman Thomas, Socialist candidate for President, will be held Saturday, June 29 at 2448 S. Oakley.

Tickets are \$1.00 per plate. Due to limited seating capacity, reservations must be made in advance. Phone or mail reservations now to the state office, 549 W. Randolph St., phone State 3250.

JSF Junior Guild Last Summer Meeting

CHICAGO.—Vacation days will begin for the JSF Junior Guild members with conclusion of their meeting Friday, June 7, which will be the last meeting of the summer. It will be held at the Slovene Labor Center. Every member is expected present at this wind-up meeting.

IT'S A GREAT SYSTEM

By JOHN PAINE

AND GIVE THE WIFE A RAISE
New Orleans women's clubs have found a scheme for getting around a law that forbids a man and wife from holding state jobs if either draws \$100 or more monthly. Recommendation is that the husband's pay be cut to \$95.

While we are waiting for the census returns, it is encouraging to know that the wild duck population has increased to 56,000,000, a gain of 6,000,000 in two years.

The question now is, how many representatives should they have in congress?

THE PROOF

Jarecki party quite a spirited affair — headline in The Erie County (Pa.) Press.
One of the fine things about unionism is that it enables workers to buy three kegs of beer.

A New York man went free in magistrate's court where he was accused for telling the woman who sat before him in a theatre to "take that basket off."
If he had told her to "take off that basket of miscellaneous vegetables and assorted kitchen ware that you think is a hat," he would have deserved a medal.

UNSAFE

Harvard University plans to erect the world's highest observatory, which will be capable of producing artificial eclipses.

No presidential candidate will ever go near it, we predict.

ITALY SATISFIED BY SWISS MOVE ON ALLIED PACT — headline in The New York Herald Tribune.

You can't get anything better than a Swiss movement.

es about our ears and leaves us broken, humbled and ready to trust our destiny to the doubtful devices of a dictator?

We put this question, not to the leaders of government, but to the people. Only they can supply the answer.

PRODUCT OF THE NAZI MIND

Turning their flame-spitting nozzles on every third house, the invading German army sends up in smoke last World War. This man-made monster makes one all that its aerial bombs do not destroy. This, in practice, doubt civilization.

Machine As Unemployment Cause Is Investigated

"Why is it that, in a world of inexhaustible resources, inhabited by men who know more about the secrets of nature than all the generations which have preceded them, we still have not learned how to apply the wonders of technology to our national resources, to provide decent jobs for the millions of idle who are able and willing to work?"

With that indictment of the "Machine Age," Sen. Joseph C. O'Mahoney opened the Monopoly committee's new series of hearing on technological inventions and discoveries, and their far-reaching results.

The much praised and blamed modern machine was hailed before O'Mahoney's "court," and was sworn to tell "the truth, the whole truth and nothing but the truth," in response to questions which have often been asked but never before have been so fully answered.

Are you guilty or not guilty of causing unemployment, insecurity and depression? If guilty, how can we make you mend your ways and help instead of harm mankind?

Forty expert witnesses were called to testify for and against the "defendant." The first three were two economists and President William Green of the American Federation of Labor. They were asked to state the general problem from their study and observation of the whole field of industry.

Then began three weeks of testimony by scientists, business men and labor leaders in particular industries — automobiles, coal and steel, railroads, textiles and others, including agriculture.

So far, the witnesses have largely agreed that the machine has brought both problems and opportunities for better living than is possible without the machine.

T. J. Kreps, the committee's economic adviser, opened with a long statement, which contained these high-lights:

"Technology creates new products and does jobs that otherwise would not be done at all. Without technology we would not have great dams and bridges, nor the radio, the telephone, the automobile, the railroad train, plastics, rayon, nylon, and the like. These and other new industries employ millions of workers.

"Not all of these, of course, are additional jobs. Even the automobile industry supplanted in large number of little enterprises that used to make wagons, buggies, harness, and such equipment. Livestock went out of business, and the farmer's market for oats and hay largely vanished."

Formerly, Kreps said, new industries provided enough jobs to take care of most of the workers displaced by machines and technological improvements, but recent studies show this is no longer so.

For example, an inquiry by Isador Lubin, chief of the Bureau of Labor Statistics, proved that more than two-thirds of the displaced workers were unemployed "as much as a year before they found work," and many are permanently jobless.

As a result of improved machines and methods, Kreps pointed out, each railroad worker produced 44 per cent more in 1938 than he did in 1925, and production per worker in other industries increased 38 to 153 per cent. Meanwhile the amount of wages paid for each "unit of product" fell in all industries, in some being actually cut by half.

But consumers are not getting the benefits of this increased productivity and lower wage costs due to machines, Kreps declared, because since the World War industry has set up too many price-fixing systems and other "economic bottlenecks" which drain the benefits off into increased profits for a few.—The Progressive, Madison, Wis.

Waste of time is the most extravagant and costly of all expenses.

A FOOL THERE WAS

A fool there was and he had no job,
Even as you and I.
And he did not want to steal or rob,
Even as you and I.
And so each day as he thinner grew
He tightened his belt a notch or two
'Til it nearly cut him right in two,
Even as you and I.

He voted for beer to ease his lot,
Even as you and I.
And they pledged him a chicken for his pot,
Even as you and I.
But after election — all was grief,
He got no chicken; he got no beef,
And all that he got was Home Relief,
Even as you and I.

He watched the depression growing worse,
Even as you and I.
And sometimes he'd prey, sometimes he'd curse
Even as you and I.
He pinned his faith on the NRA
Or hoped for a job with the PWA
But day by day he wasted away,
Even as you and I.

He looked to Congress to ease his woe,
Even as you and I.
And heard Roosevelt on the radio,
Even as you and I.
They told him this was a country grand,
With plenty of everything in the land,
So he starved to death with a flag in his hand
Even as you and I.

If You Don't Weaken

Readers who are familiar with Oscar Ameringer's "American Guardian" or with the man personally, have not escaped the wit and great sense of humor, which he puts to good advantage in defense of the underdog.

Oscar has written a book, an autobiography, under the above title, with a forward by Carl Sandburg.

Reliable critics say, "Not since Lincoln Steffens' autobiography and 'The Americanization of Edward Bok has there been a personal history like this one. It is too various and human to compress into any brief account. Humorous, vivid, often moving, and studded with the hilarious anecdotes of a master storyteller, his pages are both epic and tonic."

TRAGIC IRONY

Britain's unemployed digging air raid shelters must have found tragic irony in the fact that this was the first work civilization has found for them.

Books You've Been Looking For

BARGAINS TOO GOOD TO MISS.—Check them over carefully —outstanding books well worth adding to your permanent library

Never forget that through reading well selected books you continue your education from where it ended with the last day of school.

Reading broadens your outlook upon life, and enlarges your scope of knowledge. Don't neglect this important part of your life.

A B C of Parliamentary Law. A brief handbook on rules of order for meetings adapted to the needs of labor groups—August Claessens, 25c.

As I See It. A review of the capitalist system in America—Norman Thomas, \$1.50.

American Outpost, (Upton Sinclair). A book of reminiscences\$2.00

America's Way Out, (Norman Thomas). A program for democracy \$2.00

Brass Check. A study of American journalism—Upton Sinclair. \$1.00.

Cradle of Life. The story of one man's beginning. — Louis Adamic, \$2.50.

Cry for Justice. An anthology of the literature of social protest—Upton Sinclair, \$1.50.

Debs. His authorized life and letters—David Karsner, 75c.

Dynamite. The story of class violence in America — Louis Adamic, \$2.00.

English-Slovene Reader. Illustrated —Dr. F. J. Kern, \$2.00.

Grandsons. The story of a man's love for his country and his search for the American ideal—Louis Adamic \$2.50.

Goalings. A study of American schools—Upton Sinclair. \$1.50.

Jungle. Novel dealing with the Chicago stockyards — Upton Sinclair, \$1.50.

Jimmie Higgins. The story of a socialist agitator during the war—Upton Sinclair, \$1.50.

Karl Marx. Biographical memoirs —W. Liebknecht, 60c.

King Coal. Novel dealing with the strikes among the Colorado miners in 1913-14—Upton Sinclair, \$1.25.

Manual for Socialist Speakers. A brief text book on the technique of public speaking and socialist propaganda meetings—August Claessens, 25c.

Yerney's Justice, (Ivan Cankar.) A faithful, stirring piece of realistic fiction by the man who is considered the greatest writer Yugoslavia has produced — Translated by Louis Adamic, 50c.

Hundred Per Cent, (Upton Sinclair). A story of a patriot, (cloth) 1.00

Money Changers, (Upton Sinclair.) A novel of Wall Street and the panic of 1907, (cl.) 1.25

Mammonart. An essay in economic interpretation. By Upton Sinclair, (cloth)..... 2.00

Mountain City. A novel by Upton Sinclair, (cloth)..... 2.00

Oil. A picture of the oil industry in Southern California and taking in the world-struggle. By Upton Sinclair, (cloth)..... 2.00

Profits of Religion. Religion as a racket. By Upton Sinclair, (cloth)50

Roman Holiday, (Upton Sinclair.) America since the World War—the Roman republic; after the destruction

of Carthage—how much alike are they? (cloth)..... 2.00

Science and Revolution, (Ernest Untermann,) (cloth)..... .60

Workers in American History. By James O Neal..... .25

Walls and Bars, (Eugene V. Debs.) The story of Deb's life in prison, (cloth)..... 1.25

Vital Problems in Social Evolution. By A. M. Lewis, (cloth)60

Triumph of Plunder. A cheerful slam at rent, interest and profit. By August Claessens .25

The Wet Parade, (Upton Sinclair.) A full-length novel dealing with liquor drinking and the liquor traffic in the United States during the past thirty years, (cloth)..... 2.00

They Call Me Carpenter, (Upton Sinclair.) A tale of the Second Coming, (paper)..... .75

The Social Revolution, (Karl Kautsky,) (cloth)60

Struggle Between Science and Superstition, (A. M. Lewis), (cloth)60

Republic of Plato, (cloth)..... 1.50

Life and Death, (Dr. E. Teichmann,) (cloth)..... .60

Law of Biogenesis, (J. Howard Moore,) (cloth)..... .60

Evolution of Property, (cloth) .60

End of the World, (Dr. M. Wilhelm Boesche), (cloth)..... .60

Debs and the War. His Canton Speech, his trial and imprisonment35

My America, (Louis Adamic). The second "Best seller" by Mr. Adamic. \$3.75.

Order From: PROLETAREC, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Glass building blocks containing screens of glass fibre have been invented to diffuse the glare from sunlight and produce a softer natural daylight.

A Y-shaped knife to be attached to a man's shoe has been invented by a resident of Argentina to cut corn stalks, leaving a harvester's hands free.

A new calorimeter at Northwestern University is so sensitive that it measures the amount of heat produced when a lump of sugar is dissolved in water.

S. Parker Friselle says of his Associated Farmers: "I feel we have made a splendid contribution to American patriotism."

The California vigilantes have certainly thought up a few stunts that the founding fathers overlooked.

Next Event

PROLETAREC BENEFIT PICNIC
SUNDAY, JUNE 30
Kegel's Grove — Willow Springs

May Herald

Foremost English-Slovene Publication of the Day

96 illustrated pages of short stories, poems, and articles of general interest treating of Slovenes and their activities throughout the past 35 years. For the unbelievable price of twenty-five cents, a bigger publication than you can buy anywhere on the news stands.

Get a copy or more and sell them to your friends.

Order from:

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

BRITAIN GOES TOTALITARIAN

(From Reading Labor Advocate)

Throughout the United States today Americans who desire to see behind the horrors of Europe's war who search for causes, who seek to evaluate events, in terms of social consequences, are struggling to understand the action, taken by Parliament recently, which places the world's greatest empire under totalitarian rule.

Long hailed as the birthplace of political democracy and civil liberty, England, in the face of a strong threat to its very existence, has adopted the methods of dictatorship in order to defeat the Nazi German dictator. We can now repeat with full assurance that whichever national group wins the war—if, indeed, there will be a victory for either—totalitarianism will be the big victor.

We have no desire to befuddle our readers on this important event by the use of unpopular terminology. We want to see this thing straight. We want our readers to understand it as well and as completely as a new social system can be understood.

We have spoken of "dictatorship" and "totalitarianism." Those are revolting words in this nation and might well be calculated to discredit the sincerity of those British leaders who, until this week, declared their intention of defeating dictators and abolishing totalitarian tyranny.

It is not our intention to discredit. What we want is understanding. Therefore, we will abandon those two hateful words right here and speak, instead, of "socialization."

Britain has set its feet on the road to a socialized economy. Hans V. Kaltenborn, the nation foremost radio commentator, described the bill which makes Winston Churchill a virtual dictator as one which leaves Socialists nothing to desire. We hold that Mr. Kaltenborn overstated the case. True, the bill was presented by Clement R. Atlee, a veteran Socialist. But there is a long pull ahead, even if Britain now wins the war, before

the objectives of Socialists will have been attained.

It is in line with Socialist policy that Parliament's action has imposed government authority over all wealth, labor and resources and will:

Set up production councils to control the manufacture of munitions, ship, and aircraft and regulate mining and farming.

Impose a 100 percent excess-profit tax to prevent war-time profiteering. Take over munitions factories.

Regulate other business and industry, consolidating where necessary to avoid duplication and conserve labor.

Regulate the wages and hours of labor.

Control the banks and the nation's finances.

But those measures are only part of the body of Socialism. Stalin, Mussolini and Hitler have demonstrated that material socialization may, indeed, be but a new slavery. The spirit and soul of Socialism is democratic control of socialized resources, abolition of all forms of profit and exploitation and a full measure of individual freedom. Unless socialization is accompanied without sacrificing democracy, socialization of resources destroys the hope of the true common interest upon which, alone, peace, justice and brotherhood can be established among mankind.

We stress our democratic objective because we must. It is our duty. However, we freely admit that it would be unreasonable and unrealistic to ask that the powers of Churchill—or even of Stalin, Mussolini or Hitler—be curtailed during the present period of crisis. In Europe civilization has been shipwrecked. Crisis justifies strong and powerful leadership. Efficiency alone will make life possible. We can only hope that, after the war ends, democracy will make life worth living.

We, the people of the United States of America, can find in England's belated action a warning and a guide. What we see is that the peoples of Europe waited until the old economic order broke down—until the rivalries of capitalism brought war, death and social chaos and national existence was threatened with extinction—before they socialized their economy. And that then the people were socialized along with inanimate resources.

Not until the greatest possible efficiency was desperately needed did Russia, Italy, Germany and now Britain socialize their economy. There, too, the people could not or did not act. They waited, they temporized, they compromised with fundamental injustice. That was the people's great error and great is the price they are paying.

Will we Americans profit from the gruesome lesson which Europe is teaching? Will we use our democratic power to demand the socialization of the means of life—now, before the dying capitalist system collapses and while socialization can be achieved without dictatorship?

Or will we, like the peoples of Europe, continue to reject Socialism and hold fast to the war-breeding private profit economy until it crushes

us about our ears and leaves us broken, humbled and ready to trust our destiny to the doubtful devices of a dictator?

We put this question, not to the leaders of government, but to the people. Only they can supply the answer.